

POWIATOWA
STACJA SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA
W RYBNIKU

STAN SANITARNY

NA TERENIE
POWIATU RYBNICKIEGO
2024 ROK

SPIS TREŚCI:

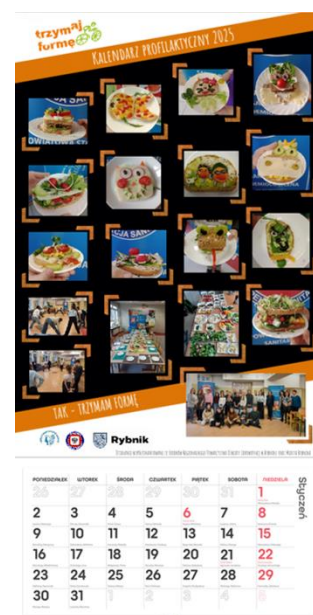
STRONA:

❖ Działania w ramach bieżącego i zapobiegawczego nadzoru sanitarnego	4
❖ Zapobieganie oraz zwalczanie zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi.....	6
❖ Szczepienia ochronne	12
❖ Stan sanitarny w podmiotach wykonujących działalność leczniczą	15
❖ Bezpieczeństwo wody	16
❖ Stan sanitarny urządzeń i obiektów użyteczności publicznej	23
❖ Bezpieczeństwo żywności i żywienia	26
❖ Warunki higieniczno-sanitarne placówek oświatowych, wychowawczych i wypoczynku	35
❖ Nadzór nad warunkami higieny pracy	43
❖ Nadzór nad chemikaliami	47
❖ Choroby zawodowe	49
❖ Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny	50
❖ Promocja zdrowia i komunikacja społeczna	54

Szanowni Państwo,

W 2024r. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku posiadała w ewidencji ogółem 4688 obiektów nadzorowanych, w tym : 2526 obiektów tj. 54% zlokalizowanych było na terenie Miasta Rybnika; 1184 obiekty tj. 25% na terenie Miasta Żory i 978 obiektów tj. 21 % na terenie powiatu rybnickiego. Pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Rybniku ramach prowadzonego bieżącego i zapobiegawczego nadzoru sanitarnego jak i promocji zdrowia, przeprowadzili ogółem 4408 kontroli i wizytacji sanitarnych na terenie nadzorowanym tj. : na terenie miasta Rybnika, miasta Żory oraz powiatu rybnickiego. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku wydał ogółem 2033 decyzji administracyjnych, w tym 1013 decyzji merytorycznych i 1020 decyzji płatniczych. Nałożono 140 mandatów karnych na kwotę 27750,00 złotych. Przeprowadzono 8886 wywiadów epidemiologicznych w związku ze zgłoszonymi chorobami zakaźnymi. Wykonano 3327 badań, na które złożyło się 1309 oznaczeń chemicznych, 3831 oznaczeń fizycznych oraz 1826 mikrobiologicznych. Ponadto pobrano do badań ogółem 6887 próbek (w tym próbek wody, żywności, kosmetyków i badań na nosicielstwo).

Zrealizowano projekt „TAK – TRZYMAM FORMĘ”, będący efektem współpracy Regionalnego Towarzystwa Oświaty Zdrowotnej w Rybniku, Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Rybniku oraz Miasta Rybnika. W ramach działania przeprowadzono w Rybniku 23 warsztaty w 13 rybnickich szkołach podstawowych obejmując 520 uczniów oraz ok. 1500 rodziców i opiekunów. Warsztaty "TAK - Trzymaj Formę!" propagowały zdrowy styl życia. Zajęcia składały się z dwóch modułów: żywieniowego dotyczącego zdrowego odżywiania, jego wpływu na zdrowie jednostki wraz z przygotowaniem samodzielnie zdrowego, zbilansowanego posiłku, który nie musi być nudne ale wyglądem i zapachem zachęci do jedzenia. Z drugiej strony modułem psychologiczno-sportowym tj. zajęciom z psychologiem i trenerem, tak by pomóc młodym ludziom zrozumieć mechanizmy psychologiczne sterujące naszym zachowaniem – w tym również wyborami żywieniowymi czy tymi dotyczącymi aktywności fizycznej. Podsumowaniem projektu było stworzenie kalendarza profilaktycznego na 2025 rok.

dr inż. Michał Dudek

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny
w Rybniku

Przedstawiona ocena stanu sanitarnego została sporządzona na podstawie danych statystycznych (MZ), prowadzonych przez PSSE w Rybniku, stan na dzień 31.12.2024r.

DZIAŁANIA W RAMACH BIEŻĄCEGO I ZAPOBIEGAWCZEGO NADZORU SANITARNEGO

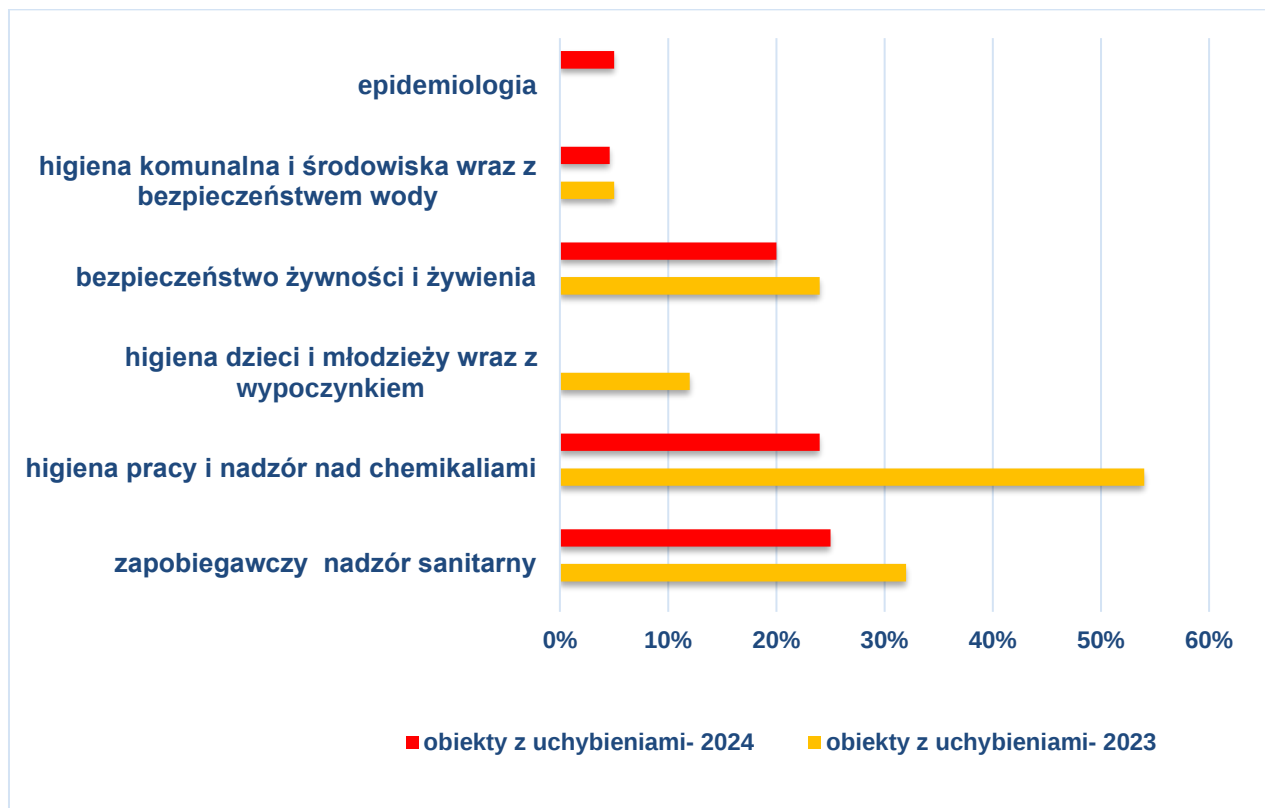
W 2024r pod nadzorem Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Rybniku znajdowało się **978** obiektów zlokalizowanych na terenie powiatu rybnickiego o **16** obiektów mniej niż w roku 2023. Skontrolowano ogółem **500** obiektów, w **79** obiektach stwierdzono nieprawidłowości. Przeprowadzono ogółem **650** kontroli i wizytacji sanitarnych w związku z prowadzonym bieżącym i zapobiegawczym nadzorem sanitarnym na terenie powiatu rybnickiego. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku wydał ogółem **355** decyzji administracyjnych. Nałożono **41** mandatów na kwotę **7150,00zł**.

Działania kontrolno-represyjne w zakresie bieżącego i zapobiegawczego nadzoru sanitarnego w latach 2021-2024

Działania \ Rok	2021	2022	2023	2024
Liczba obiektów w ewidencji	1017	1012	994	978
Liczba obiektów skontrolowanych	313	433	528	500
Liczba obiektów z nieprawidłowościami	39	71	112	79
(%)	(12,5%)	(16,4%)	(21%)	(16%)
Liczba kontroli/wizytacji	401	561	713	650
Liczba wydanych decyzji administracyjnych	264	351	479	355
Liczba nałożonych mandatów	7	43	39	41
Liczba nałożonych kar pieniężnych	1	0	0	0

W dalszym ciągu najwięcej nieprawidłowości stwierdzono w zakresie nadzoru nad warunkami higieny pracy w środowisku pracy i nadzoru nad chemikaliami, tj. w **24%** skontrolowanych obiektach oraz w zakresie nadzoru nad bezpieczeństwem żywności tj. w **20%** skontrolowanych obiektów. Zwiększyła się również liczba przeprowadzonych odbiorów w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego, w których stwierdzono nieprawidłowości w realizowanych inwestycjach, tj. **25%**.

***Odsetek obiektów ze stwierdzonymi uchybieniami w 2023-2024 roku
w poszczególnych pionach nadzoru sanitarnego***

ZAPOBIEGANIE ORAZ ZWALACZANIE ZAKAŻEŃ I CHOROBY ZAKAŻNYCH U LUDZI

Zachorowania na choroby zakaźne, zakażenia, zatrucia

Ogółem w 2024 roku odnotowano na terenie powiatu rybnickiego 2551 zachorowań (2023 r - 1885 zachorowań) na choroby zakaźne. Dane dotyczące wybranych jednostek chorobowych przedstawione poniżej zostały opracowane na podstawie sprawozdań MZ-56 o zachorowaniach na choroby zakaźne, zakażenia i zatrucia oraz rejestru chorych na gruźlicę.

Lp.	Jednostka chorobowa	2023 r. Liczba zachorowań/ hospitalizacji	2024 r. Liczba zachorowań/ hospitalizacji	Odnutowano w 2024r ↑ ↔ ↓
1	Salmoneloza- zatrucie pokarmowe	7/1	11/6	↑
2	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe (ogółem) w tym wywołane przez <i>Clostridium difficile</i>	22/22	16/14	↓
3	Salmoneloza- posocznica i inne zakażenia pozajelitowe	1/1	1/1	↔
4	Wirusowe zakażenia jelitowe (ogółem)	83/69	103/79	↑
5	Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu	25/12	133/12	↑
6	Płonica (szkarlatyna)	97/1	190/1	↑
7	Krztusiec	2/0	37/6	↑

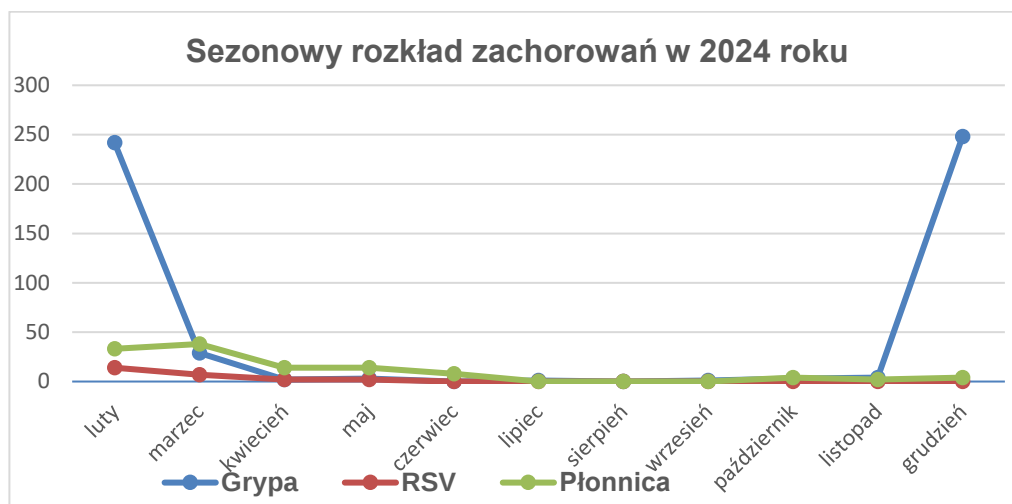
8	Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pyogenes</i> , inwazyjna- róża	21/5	19/3	↓
9	Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pyogenes</i> , inwazyjna- inna określona i nieokreślona	1/1	0	↓
10	Kiła	4/0	9/3	↑
11	Malaria	0	1/1	↑
12	Borelioza	50/2	64/3	↑
13	Styczność i narażenie na wściekliznę/potrzeba szczepień	14	23	↑
14	Ospa wietrzna	560/1	469/0	↓
15	Różyczka	2/0	0	↓
16	Wirusowe zapalenie wątroby typu B	7/0	12/0	↑
17	Wirusowe zapalenie wątroby typu C	4/1	3/0	↓
18	Świnka (nagminne zapalenie przyusznic)	1/0	2/0	↑
19	Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pneumoniae</i> , inwazyjna	1/1	8/8	↑
20	Gorączka denga	0	1/1	↑
21	Zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu (ogółem)	7/7	2/2	↓
22	Gruźlica	12	8	↓
25	Zakażenie wirusem RSV	7/5	35/21	↑
24	Grypa potwierdzona wynikiem szybkiego testu antygenowego	83/0	676/12	↑
25	COVID-19	802/0	624/4	↓

W 2024r cztery osoby zostały zarejestrowane jako nosiciele pałeczek Salmonella (serotyp –*Salmonella enteritidis*).

Odnotowano 1 zgon z powodu choroby zakaźnej. Zgon był spowodowany zachorowaniem na gruźlicę.

W 2024 r. na terenie powiatu rybnickiego 47 osób zostało narażonych na wściekliznę, z tego 23 osoby decyzją lekarza specjalisty zostało poddanych szczepieniu przeciw wściekliznie.

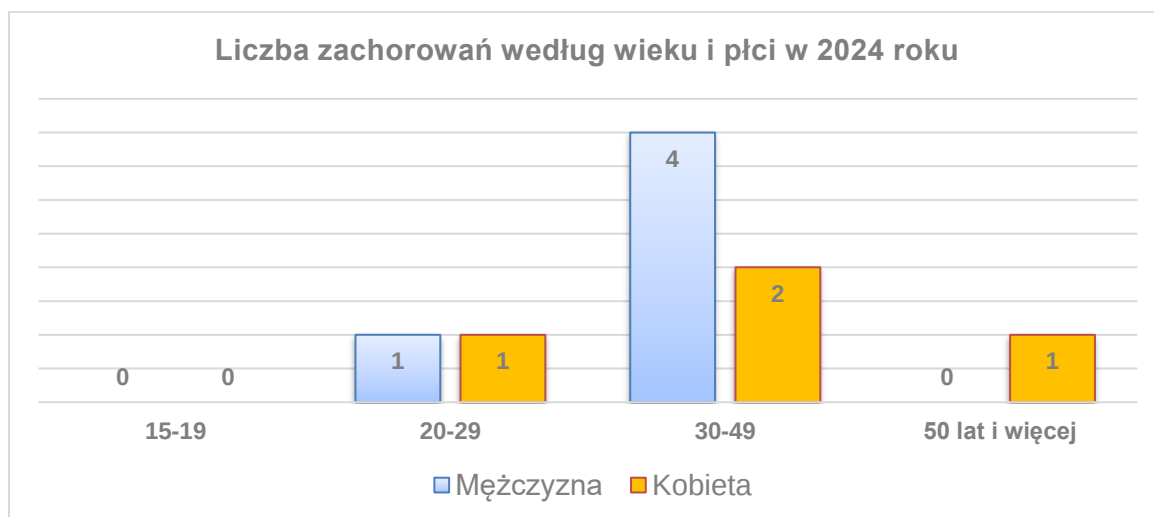
W 2024r. w porównaniu do roku 2023 odnotowano znaczny wzrost zachorowań na wirusowe zakażenia jelitowe oraz biegunkę i zapalenia żołądkowo-jelitowe krztusiec oraz płonice (wzrost o 93 przypadków). Największy wzrost dotyczy grypy potwierdzonej wynikiem szybkiego testu antygenowego (wzrost o 593 przypadków). Wzrostowa tendencja widoczna jest również w zachorowaniach wywołanych wirusem RSV.

Od 2021 roku odnotowano również wzrost zachorowania na kiłę.

Rok	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba zgłoszeń	0	1	1	4	9

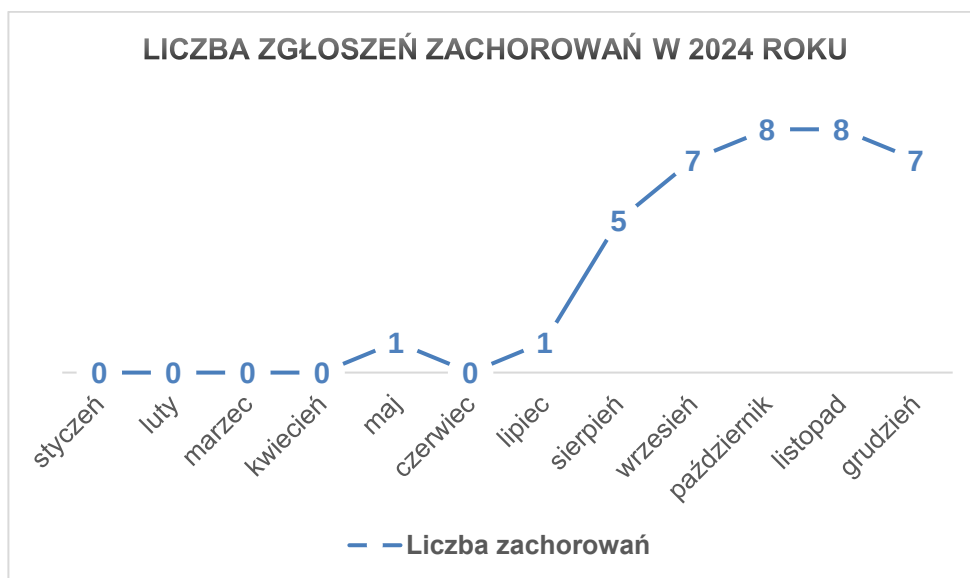
Najwięcej zachorowań dotyczy mężczyzn w przedziale wiekowym od 30 do 49 lat.

Krztusiec

Krztusiec w latach 2020-2022 nie był wykazywany. W 2023 roku odnotowano 2 przypadki zachorowania. W roku 2024 w całym kraju wzrosła liczba zachorowań na krztusiec. Tendencja ta jest widoczna również na terenie powiatu rybnickiego, gdzie zgłoszono 37 zachorowań.

Ponad połowa zgłoszonych zachorowań dotyczy dzieci w przedziale wiekowym od 0 do 14 lat.

Liczba zachorowań na krztusiec z podziałem na wiek i płeć

Przedział wiekowy	Mężczyzna	Kobieta	Razem
0-14	11	17	28
15-29	2	0	2
30-59	1	3	4
60 lat i więcej	2	1	3

Krztusiec jest ostrą chorobą dróg oddechowych, wywołowaną przez bakterie *Bordetella pertussis*. Charakterystycznym objawem choroby u dzieci jest długotrwanie utrzymujący się napadowy kaszel z wydzielaniem lepkiej plwociny. W przypadku dorosłych zwykle dominuje przewlekły, niecharakterystyczny kaszel, który może utrzymywać się nawet przez 3-miesiące. Niecharakterystyczny przebieg zachorowań u dorosłych utrudnia rozpoznanie i opóźnia wdrożenie leczenia. Rozpoznanie kliniczne wymaga potwierdzenia laboratoryjnego. Jedynym źródłem zakażenia jest chory człowiek. Zakażenie następuje drogą kropelkową.

W przebiegu zachorowania wyróżnia się następujące objawy:

- Okres nieżytowy (1–2 tyg.): zaczyna się wystąpieniem objawów grypopodobnych (gorączka nie jest wysoka lub nie występuje) następnie pojawia się kaszel, który początkowo jest suchy, najpierw występuje w nocy, a następnie również w ciągu dnia, stopniowo przechodząc w napadowy. W tej fazie krztusiec jest najbardziej zakaźny.
- Okres napadowego kaszlu (4–6 tyg.): narastające działanie toksyn powoduje przejście do kolejnej fazy choroby z charakterystycznym napadowym kaszlem, objawami duszności, wykrztuszaniem śluzu i wymiotami.
- Okres zdrowienia (3–4 mies.): kaszel stopniowo ustępuje.

Podanie odpowiednich antybiotyków zmniejsza ryzyko wystąpienia ciężkiego przebiegu zachorowania, zwłaszcza jeśli leczenie rozpocznie się jak najwcześniej od wystąpienia objawów.

W przypadku krztuśca niezwykle istotnym zjawiskiem jest stopniowa utrata odporności u osób, które wcześniej ją już nabyły. Najskuteczniejszą strategią zapobiegania zachorowaniom pozostaje realizacja szczepień zgodnie obowiązującym kalendarzem szczepień. Podanie wszystkich dawek szczepionki przeciwko błonicy, tężcowi i krztuścowi zgodnie z obowiązującym kalendarzem szczepień i utrzymanie wysokiego odsetka zaszczepienia przyczynia się do skutecznego zwalczania tych chorób. Dla utrzymania odporności przeciw krztuścowi zalecane jest również szczepienie przypominające w 19 roku życia oraz dla osób dorosłych co 10 lat.

Od 15 października 2024 roku, kobieta w ciąży może bezpłatnie zaszczepić się przeciw krztuścowi w przychodniach podstawowej opieki zdrowotnej (POZ). Szczepienie kobiety w ciąży przeciw krztuścowi ma na celu redukcję ryzyka zachorowań na krztusiec noworodkowy, hospitalizacji i zgonu niemowlęcia z powodu krztuśca. Z uwagi na obserwowany w 2024 r. wzrost zachorowań na krztusiec w Polsce, decyzją Ministra Zdrowia, została zabezpieczona szczepionka przeciw błonicy, tężcowi i krztuścowi z obniżoną zawartością antygenów błonicy i krztuśca, przeznaczona do realizacji szczepienia zalecanego u kobiet w ciąży przeciw krztuścowi. Szczepienie realizowane jest na podstawie Obwieszczenia Ministra Zdrowia z dnia 3 października 2024 r. w sprawie wykazu zalecanych szczepień ochronnych, dla których zakup szczepionek został objęty finansowaniem przez ministra właściwego do spraw zdrowia (Dz. Urz. Min. Zdr. z 2024 r., poz. 82).

Szczepienie jest zalecane:

- kobietom w ciąży po ukończeniu 27. do 36. tygodnia ciąży – podanie dawki szczepionki bez dodatkowych skierowań i zaświadczeń,
- kobiety w ciąży zagrożonej przedwczesnym porodem, po ukończeniu 20. tygodnia ciąży – podanie dawki szczepionki.

Kwalifikację do szczepienia kobiety w ciąży prowadzi lekarz POZ. Dodatkowo w przypadku ciąży zagrożonej ryzykiem wcześniejszego porodu, pacjentkę kieruje na szczepienie zalecane w POZ lekarz, który prowadzi ciążę. Szczepienia są realizowane w POZ (w ramach złożonej deklaracji do lekarza POZ). Szczepionkę udostępnia POZ. Pacjentka nie potrzebuje recepty na szczepionkę. Szczepienie odnotowane jest w elektronicznej Karcie Szczepień.

Ogniska epidemiczne

W 2024 r. nie zarejestrowano ognisk epidemicznych w podmiotach wykonujących działalność leczniczą.

Ogniska choroby przenoszonej drogą pokarmową

W 2024r. na terenie powiatu rybnickiego nie odnotowano ogniska choroby przenoszonej drogą pokarmową.

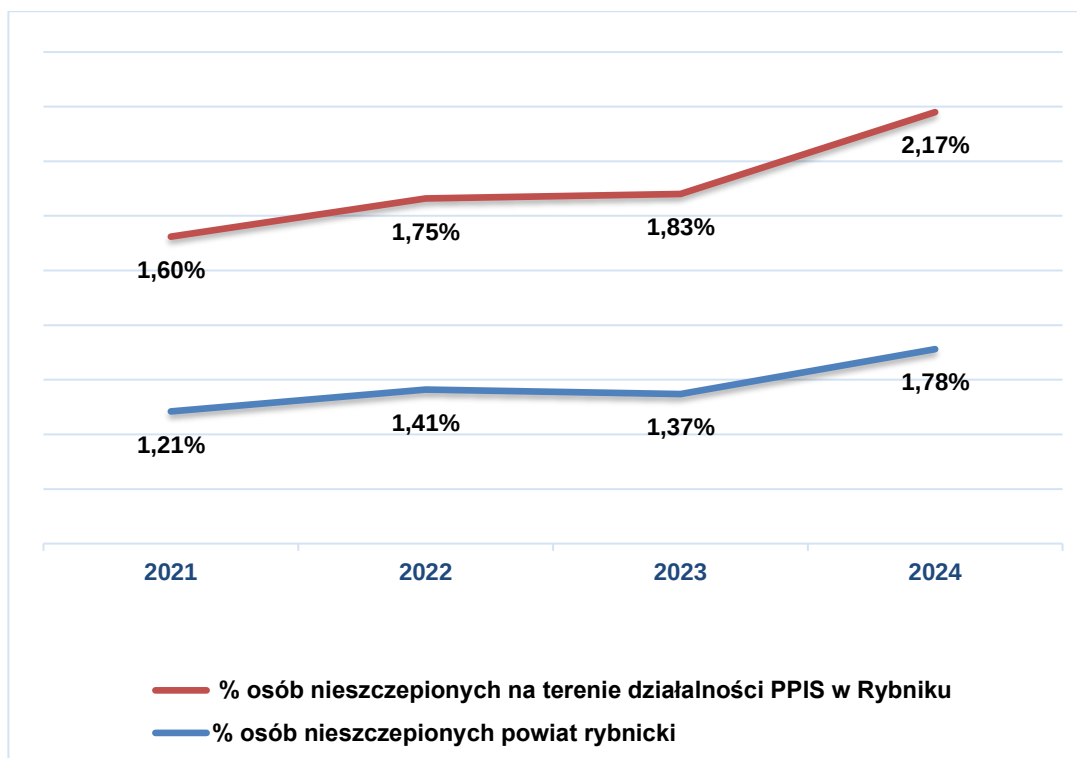
SZCZEPIENIA OCHRONNE

W 2024 roku pod nadzorem Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Rybniku znajdowało się 18 punktów szczepień w podmiotach wykonujących działalność leczniczą. Przeprowadzono 10 kontroli sanitarnych w zakresie dokumentacji i wykonywania szczepień ochronnych. W wyniku kontroli w NZOZ „SERVIMED” S.C. w Czernicy stwierdzono brak zapewnienia środków technicznych i rozwiązań organizacyjnych służących utrzymaniu oraz monitorowaniu zgodnych z zaleceniami wytwórcy warunków przechowywania preparatów szczepionkowych w celu zachowania ich trwałości i zapobieżenia zmniejszeniu ich skuteczności.

Na nadzorowanym terenie odnotowuje się ciągły wzrost przypadków niewykonania obowiązkowych szczepień ochronnych - na koniec roku 2024 lekarze sprawujący profilaktyczną opiekę zdrowotną nad osobą małoletnią przekazali państwowemu powiatowemu inspektorowi sanitarnemu, właściwemu dla miejsca udzielania świadczeń opieki zdrowotnej „raport o przypadkach niewykonania obowiązkowych szczepień ochronnych”, w którym wykazali 234 osób małoletnich objętych obowiązkowymi szczepieniami ochronnymi, które nie były poddane lekarskiemu badaniu kwalifikacyjnemu albo u których nie zostały przeprowadzone obowiązkowe szczepienia ochronne, mimo niestwierdzenia u nich przeciwwskazań do szczepienia.

Do osób „uchylających się od obowiązku szczepień ochronnych” wysłano 17 pisma przypominających o obowiązku przeprowadzenia zaległych szczepień oraz o korzyściach wynikających z przeprowadzanych szczepień ochronnych, 20 wezwań do szczepień oraz 25 upomnień zawierających wezwanie do wykonania obowiązkowych szczepień ochronnych.

Procent osób objętych obowiązkowymi szczepieniami ochronnymi u których nie przeprowadzono obowiązkowych szczepień ochronne w latach 2018-2024

Niepożądany odczyn poszczepienny (NOP)

W rejestrze Niepożądanych Odczynów Poszczepiennych prowadzonym przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Rybniku w 2024 r. odnotowano 9 zgłoszonych przez lekarzy Niepożądanych Odczynów Poszczepiennych (w 2023 r. odnotowano 4 NOP).

Wyniki analizy stanu zaszczepienia oraz dane dotyczące zgłaszanych Niepożądanych Odczynów Poszczepiennych są corocznie publikowane przez Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowy Instytut Badawczy w Warszawie (NIZP-PZH-PIB) w biuletynie pt. „Szczepienia Ochronne w Polsce” za dany rok na stronie internetowej : www.pzh.gov.pl. Biuletyn jest podstawowym źródłem informacji o stanie uodpornienia populacji dzieci i młodzieży w Polsce.

Dystrybucja preparatów szczepionkowych i realizacja programów bezpłatnych szczepień

Powiatowe Stacje Sanitarno-Epidemiologiczne odpowiadają za dystrybucję preparatów szczepionkowych do punktów szczepień – wydano 2630 preparatów szczepionkowych (do punktów szczepień zlokalizowanych na terenie Miasta Rybnika, Miasta Żory i powiatu rybnickiego).

Na podstawie Obwieszczenie Ministra Zdrowia z dnia 25 lipca 2024 r. w sprawie wykazu zalecanych szczepień ochronnych, dla których zakup szczepionek został objęty finansowaniem przez ministra właściwego do spraw zdrowia (Dz. Urz. Min. Zdr. z 2024 r., poz.52), szczepieniami przeciw ludzkiemu wirusowi brodawczaka (HPV) od 1 września 2024 r. objęto osoby po ukończeniu 9. roku życia do ukończenia 14. roku życia (w 2024 r. szczepieniami objęto roczniki 2010-2015). Dodatkowo od 1 września 2024 r. podmioty POZ miały możliwość realizacji szczepień przeciw HPV również w szkołach podstawowych, w trybie wyjazdowym. Szczepienia realizowane są dwoma bezpłatnie dostępnymi preparatami szczepionkowymi 2-walentną szczepionką Cervarix i 9-walentną szczepionką Gardasil 9. Ponadto od 1 września 2023 r. realizowany jest program bezpłatnych leków dla dzieci i młodzieży w wieku do 18. roku życia. W ramach tego programu 2-walentna szczepionka przeciw HPV może być dostępna nieodpłatnie dla dzieci do ukończenia 18. roku życia. W 2024r. wydano 118 preparatów szczepionkowych (do punktów szczepień zlokalizowanych na terenie Rybnika, Żor i powiatu rybnickiego).

Realizacja szczepienia przeciw wirusowi brodawczaka ludzkiego HPV w rocznikach 2006-2015 w okresie od 01.01.2024 do 31.12.2024 na terenie powiatu rybnickiego (dane ze strony <https://ezdrowie.gov.pl>)

Liczba osób uprawnionych			Liczba zaszczepionych			% zaszczepionych		
ogółem	kobiet	mężczyzn	ogółem	kobiet	mężczyzn	ogółem	kobiet	mężczyzn
9303	4540	4763	593	386	207	6,37	8,50	4,35

STAN SANITARNY W PODMIOTACH WYKONUJĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ LECZNICZĄ

W 2024 roku w ewidencji podmiotów leczniczych zarejestrowano ogółem 83 obiekty na terenie powiatu rybnickiego. Skontrolowano 21 obiektów i przeprowadzono ogółem 28 kontroli sanitarnych w zakresie nadzoru nad warunkami higieniczno-sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne, w tym 26 kontroli w podmiotach leczniczych otwartych i 2 kontrole w praktykach zawodowych lekarzy.

Stan sanitarno-higieniczny skontrolowanych obiektów nie budził zastrzeżeń.

Interwencje

W 2024 roku nie zgłoszono próśb o interwencję.

BEZPIECZEŃSTWO WODY

Państwowa Inspekcja Sanitarna w ramach swoich ustawowych obowiązków prowadzi nadzór sanitarny nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (w tym ciepłą wodą użytkową w zakresie bakterii *Legionella sp.*), nad jakością wody na pływalniach, kąpieliskach oraz miejscach okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli.

W 2024 r. w ramach nadzoru nad bezpieczeństwem wody na terenie powiatu rybnickiego przeprowadzono 35 kontroli sanitarnych. Wydano ogółem 3 decyzje administracyjnych:

- ✓ 2 decyzje dot. oceny rocznej jakości wody na pływalni,
- ✓ 1 decyzja nakazująca dotycząca jakości ciepłej wody użytkowej w obiekcie zamieszkania zbiorowego (hotel).

Ponadto wydano:

- ✓ 5 ocen obszarowych jakości wody przeznaczonej do spożycia,
- ✓ 6 ocen okresowych dot. ocen półrocznych i rocznych o jakości wody, przeznaczonej do spożycia,
- ✓ 1 ocenę dot. materiałów i wyrobów służących do kontaktu z wodą przeznaczoną do spożycia przez ludzi.

Woda przeznaczona do spożycia przez ludzi

Źródłem zaopatrzenia w wodę dla powiatu rybnickiego są ujęcia powierzchniowe w Goczałkowicach, Dzieńkowicach i Czańcu oraz ujęcia podziemne zlokalizowane na terenie powiatu. Biorąc pod uwagę cały powiat rybnicki, to przeważające źródło zaopatrzenia stanowią ujęcia powierzchniowe (ok. 70%). Jednakże udział ujęć powierzchniowych oraz głębinowych w poszczególnych gminach powiatu jest zróżnicowany. Woda pochodząca z ujęć powierzchniowych stanowi przeważające źródło zaopatrzenia w gminach: Czerwionka-Leszczyne, Gaszowice, Jejkowice oraz Świerklany (woda dostarczana w ramach zbiorowego zaopatrzenia do Świerklan i Jejkowic pochodzi w całości z ujęć powierzchniowych). Odwrotna sytuacja ma miejsce w całej gminie Lyski, gdzie dominuje woda pochodząca z ujęć głębinowych (98,8%).

W 2024r. w ramach zbiorowego zaopatrzenia w wodę do spożycia w 2024 r. na teren powiatu rybnickiego dostarczano ogółem ok. 7704 tys. m³/d wody czyli o 136,0 m³/d wody mniej niż w 2023 r.

Na terenie powiatu wyodrębnia się następujące strefy zaopatrzenia w wodę:

- strefa zaopatrzenia w wodę zasilana ze stref "Goczałkowice" i „Mikołów” – 5419,0 m³/d,
- strefa zaopatrzenia w wodę pochodzącą z ujęcia głębinowego w Bełku (Miasto i Gmina Czerwionka – Leszczyny) – 938,0 m³/d,
- strefa zaopatrzenia w wodę pochodzącą z ujęcia głębinowego w Palowicach (Miasto i Gmina Czerwionka – Leszczyny) – 155,3 m³/d,
- strefa zaopatrzenia w wodę pochodzącą z ujęcia głębinowego w Adamowicach (Gmina Lyski) – 229,0 m³/d,
- strefa zaopatrzenia w wodę pochodzącą z ujęcia głębinowego w Dzimierzu (Gmina Lyski) – 113,5 m³/d,
- strefa zaopatrzenia w wodę pochodzącą z ujęcia głębinowego w Pstrążnej (Gmina Lyski) – 75,0 m³/d,
- strefa zaopatrzenia w wodę pochodzącą z ujęcia głębinowego w Suminie (Gmina Lyski; ujęcie należące do Spółki Wodociągowo – Kanalizacyjnej Lyski-Sumina) – 501,0 m³/d,
- strefa zaopatrzenia w wodę pochodząca z ujęcia głębinowego w Suminie (należącego do PKP Oddział Gospodarowania Nieruchomościami w Katowicach) – 47,2 m³/d,
- strefa zaopatrzenia w wodę pochodzącą z ujęcia głębinowego w Zwonowicach (Gmina Lyski) – 226,0 m³/d.

Podmiotami realizującymi zbiorowe zaopatrzenie w wodę dla powiatu rybnickiego są:

- Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A., ul. Wojewódzka 19, 44-026 Katowice - producent i dostawca wody pochodzącej z ujęć powierzchniowych, zlokalizowanych poza terenem powiatu,
- Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., ul. Pod Lasem 62, 44-210 Rybnik - dystrybutor wody na terenie gminy Jejkowice i większości gminy Gaszowice,
- Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., ul. Markłowska 15, 44-300 Wodzisław Śląski – dystrybutor wody na część gminy Gaszowice,
- Gminny Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Świerklanach, ul. Prosta 2, 44-264 Jankowice – dystrybutor wody na terenie gminy Świerklany,
- Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Czerwionce – Leszczynach, ul. Nowy Dwór 20, 44-230 Czerwionka – Leszczyny – dystrybutor, dostawca i producent wody na terenie Miasta i Gminy Czerwionka – Leszczyny (właściciel ujęcia głębinowego w Palowicach),
- Jastrzębska Spółka Węglowa S.A. KWK „Knurów – Szczygłowice”, ul. Dworcowa 1, 44-190 Knurów (właściciel ujęcia głębinowego w Bełku – producent i dostawca wody na część gminy Czerwionka-Leszczyny),
- Spółka Wodociągowo – Kanalizacyjna Lyski – Sumina, ul. Rybnicka 2, 44-295 Lyski (właściciel ujęcia głębinowego w Suminie),

- Spółka Wodociągowo – Kanalizacyjna Adamowice-Raszczyce-Żytka, ul. Sobieskiego 1, 44-435 Adamowice – właściciel ujęcia głębinowego w Adamowicach,
- Spółka Wodociągowo – Kanalizacyjna Dziemierz-Nowa Wieś, ul. Sportowa 18A, 44-295 Dziemierz – właściciel ujęcia głębinowego w Dziemierzu,
- Spółka Wodociągowo – Kanalizacyjna Pstrążnej, ul. Wyzwolenia 58B, 44-284 Pstrążna – właściciel ujęcia głębinowego w Pstrążnej,
- Spółka Wodociągowo-Kanalizacyjna „Zwonowice” Sp. z o. o., ul. Jankowicka 28, 44-292 Zwonowice – właściciel ujęcia głębinowego w Zwonowicach,
- PKP S.A. Oddział Gospodarowania Nieruchomościami w Katowicach, ul. Damrota 8, 40-022 Katowice – właściciel ujęcia głębinowego w Suminie.

Należy zaznaczyć, że wielkość produkcji odniesiono do strefy zaopatrzenia na danym terenie, jednak wodociągi o produkcji wody w przedziale 1001-10000 m³/d (woda powierzchniowa dostarczana przez GPW S.A. w Katowicach) są częścią większego systemu wodociągowego, zlokalizowanego również poza powiatem rybnickim, którego dobową produkcja jest większa niż 10000 m³.

Na terenie powiatu rybnickiego w 2024 r. pobrano łącznie 254 próbki wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w ramach kontroli wewnętrznej przedsiębiorstw oraz w ramach przyjętego planu działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Rybniku. W ramach kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, którą prowadziły w 2024 r. przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne i inne podmioty działające na terenie powiatu rybnickiego, w tym Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta – Schronisko św. Brata Alberta w Przegędzy posiadające indywidualne ujęcie wody, zostały wykonane badania 140 próbek wody w zakresie monitoringu parametrów grupy A, 23 próbki w zakresie monitoringu parametrów grupy B oraz 54 próbki wody w zakresie wybranych parametrów. Większość próbek w badanym zakresie spełniała obowiązujące wymagania dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, za wyjątkiem pojedynczych przypadków przekroczenia wartości parametrycznych w zakresie:

- bakterii grupy coli <10 jtk/100 ml (z wykluczeniem obecności bakterii *Escherichia coli* oraz paciorkowców kałowych),
- ogólnej liczby mikroorganizmów w 22±2°C po 72h
- parametrów fizykochemicznych: mętności, azotanów, niklu, manganu i żelaza.

Z kolei w ramach własnego planu działania Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku w 2024 r. w 10 obiektach przeprowadził 21 kontroli (w tym 7 kontroli sanitarnych Stacji Uzdatniania Wody i 14 kontroli związanych z poborem wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi), wykonując badania 37 próbek wody, w tym badania 23 próbek wody w zakresie monitoringu parametrów grupy A oraz 14 próbek w zakresie monitoringu parametrów grupy B. Próbkami w badanym zakresie spełniały obowiązujące wymagania dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, za wyjątkiem stwierdzenia przekroczenia wartości :

- parametrycznej żelaza,
- nieprawidłowości zmian w zakresie mętności oraz
- ogólnej liczby mikroorganizmów w 22±2°C po 72h.

Opisane wyżej przypadki zanieczyszczeń wody do spożycia nie stwarzały zagrożenia dla zdrowia ludzi, tym nie mniej wymagały podjęcia działań naprawczych. Wykonane w ramach kontroli wewnętrznej ponowne badania wykazywały poprawę jakości wody.

Odsetek kwestionowanych próbek wody do spożycia w latach 2020-2024

ROK	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba pobranych próbek wody	153	186	192	226	254
% próbek wody niespełniających wymagań	9%	17%	9%	8%	6%

Ciepła woda użytkowa

W 2024 roku na terenie powiatu rybnickiego w 5 obiektach przeprowadzono ogółem 8 kontroli, w tym 5 kontroli z poborem ciepłej wody użytkowej. Skontrolowano ww. zakresie:

- 3 hotele, w których przeprowadzono 6 kontrole i pobrano 12 próbek wody do badań laboratoryjnych,
- 1 dom pomocy społecznej, w którym przeprowadzono 1 kontrolę i pobrano 6 próbek wody do badań laboratoryjnych,
- 1 Dom Pogodnej Starości, w którym przeprowadzono 1 kontrolę i pobrano 4 próbki do badań laboratoryjnych.

Ogółem pobrano 22 próbki wody do badań laboratoryjnych

Wydano decyzję na jeden hotel w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami w zakresie skażenia ciepłej wody użytkowej w instalacji wewnętrznej. Stwierdzono punktowe skażenie instalacji ciepłej wody użytkowej bakteriami *Legionella* sp. w jednym punkcie w stopniu wysokim i w trzech punktach w stopniu średnim. Kontrola sprawdzająca potwierdziła wykonanie decyzji. W pozostałych obiektach ciepła woda użytkowa spełniała obowiązujące wymagania.

Woda na pływalniach

Jakość wody wykorzystywanej do kąpieli na terenie powiatu rybnickiego kontrolowana była na przestrzeni całego minionego roku w 1 pływalni krytej oraz w sezonie letnim w 1 pływalni odkrytej, zlokalizowanych na terenie miasta i gminy Czerwionka-Leszczyny.

Zarządzający pływalniami zgodnie z harmonogramami na 2024r., uzgodnionymi z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Rybniku zbadali w akredytowanych laboratoriach 141 próbek wody :

- pływalnia kryta – 124 próbek,
- pływalnia odkryta - 17 próbek.

Z przeprowadzonej przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Rybniku analizy otrzymywanych na bieżąco od zarządzających pływalniami wyników badań pobieranych próbek wody wynika, iż badania wykonywane były zgodnie z przyjętymi harmonogramami, a uzyskane wyniki świadczyły o poprawnym funkcjonowaniu systemów uzdatniania. Nie mniej jednak nie oznacza to, że systemy te zawsze funkcjonowały bez problemów. Zakwestionowano 75 (53% przebadanych próbek wody), w których stwierdzono podwyższone wartości stężenia:

- ✓ chloru wolnego i związanego (nierzadko też wartość wolnego chloru była niższa od wymaganej),
- ✓ chloroformu,
- ✓ potencjału redox,
- ✓ odczynu pH,
- ✓ mętności,
- ✓ ogólnej liczby mikroorganizmów w 36°C ,
- ✓ Σ THM,
- ✓ utlenialności nadmanganianowej,
- ✓ *Pseudomonas aeruginosa*.

W przypadku wystąpienia nieprawidłowości zarządzający pływalniami informowali o dokonanych działaniach naprawczych, a kolejne wyniki wskazywały na poprawę funkcjonowania systemów uzdatniania wody.

W ramach nadzoru sanitarnego nad pływalniami w 2024 r. tut. organ przeprowadził ogółem 2 kontrole, w tym związanych z poborem próbek wody na nadzorowanych pływalniach, pobierając łącznie 19 próbek wody:

- dla pływalni krytej – 12 próbek,
- dla pływalni odkrytej – 7 próbek.

Zakwestionowano 10 próby (53% przebadanych prób), w których stwierdzono przekroczenia następujących parametrów: potencjał redox, chlor wolny, chlor związany, chloroform, utlenialności nadmanganianowej i Σ THM.

Woda w kąpieliskach i w miejscach okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli

Na terenie powiatu rybnickiego w 2024 r. nie funkcjonowało żadne kąpielisko lub miejsce okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli.

Interwencje w zakresie bezpieczeństwa wody

Na terenie powiatu rybnickiego w 2024 r. odnotowano dwie interwencje odnośnie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, tj.:

- ✓ na terenie Gminy Lyski odnotowano jedną interwencję dotyczącą złej jakości wody w Pstrążnej, przy ul. Morcinka (nieakceptowalny zapach chloru) pochodzącej z ujęcia głębinowego, w wodociągu sieciowym należącym do Spółki Wodociągowo – Kanalizacyjnej Pstrążna, w związku z tym Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku pobrał 4 próbki wody do badań laboratoryjnych w 3 punktach zgodności na sieci wodociągowej oraz w 1 punkcie z instalacji wewnętrznej w domu prywatnym. Badania wody pobierane z wyżej wymienionych punktów na sieci wodociągowej oraz z instalacji wewnętrznej budynku nie wykazały przekroczeń w zakresie dopuszczalnego stężenia chloru wolnego.
- ✓ na terenie Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny odnotowano jedną interwencję odnośnie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (dotyczącą złej jakości wody - woda rdzawa, brudna) oraz stanu sieci wodociągowej doprowadzającej wodę do budynków przy ulicy Waryńskiego w Czerwionce-Leszczynach) pochodzącej z ujęcia powierzchniowego, w wodociągu sieciowym należącym do Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Czerwionka-Leszczyny Sp. z o. o., w związku z tym Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku pobrał 4 próbki wody do badań laboratoryjnych w czterech punktach zgodności na sieci wodociągowej. Wyniki badań pobranych próbek wody wykazały ponadnormatywne przekroczenia wartości parametrycznych, w trzech punktach poboru, stwierdzając nieprawidłowość zmian w zakresie mętności oraz podwyższone stężenie żelaza i manganu. Podejmowane przez podmiot działania naprawcze, stały monitoring jakości wody (wg. ustalonego harmonogramu) oraz dodatkowe 2 kontrole sprawdzające tut. organu związane z poborem 8 próbek wody w zakresie kwestionowanych parametrów, pozwoliły ostatecznie poprawić jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi i doprowadzić przekroczone parametry do zgodności z wymaganiami ww. rozporządzenia, co zostało potwierdzone badaniami kontrolnymi wody, w ramach kontroli wewnętrznej, jednakże nie wyeliminowały całkowicie problemu występującego na tym obszarze dlatego prowadzony jest ciągły nadzór nad jakością wody do spożycia na ww. sieci wodociągowej.

Badania wody wykonywane przez Oddział Laboratoryjny PSSE w Rybniku

W 2024 r. Oddział Laboratoryjny, w skład którego wchodzi : Sekcja Badań Mikrobiologicznych Higieny Komunalnej i Środowiska oraz Sekcja Badań Fizykochemicznych Higieny komunalnej i Środowiska, wykonał badania ogółem 146 prób w ramach nadzoru sanitarnego na terenie Miasta Rybnika.

Rodzaj wody - prób	Liczba prób	Liczba oznaczeń-fizycznych	Liczba oznaczeń-chemicznych	Liczba oznaczeń-mikrobiologicznych
Woda do spożycia	37	198	107	131
Pływalnie	19	33	49	39
Woda ciepła (Legionella sp.)	22	0	0	22

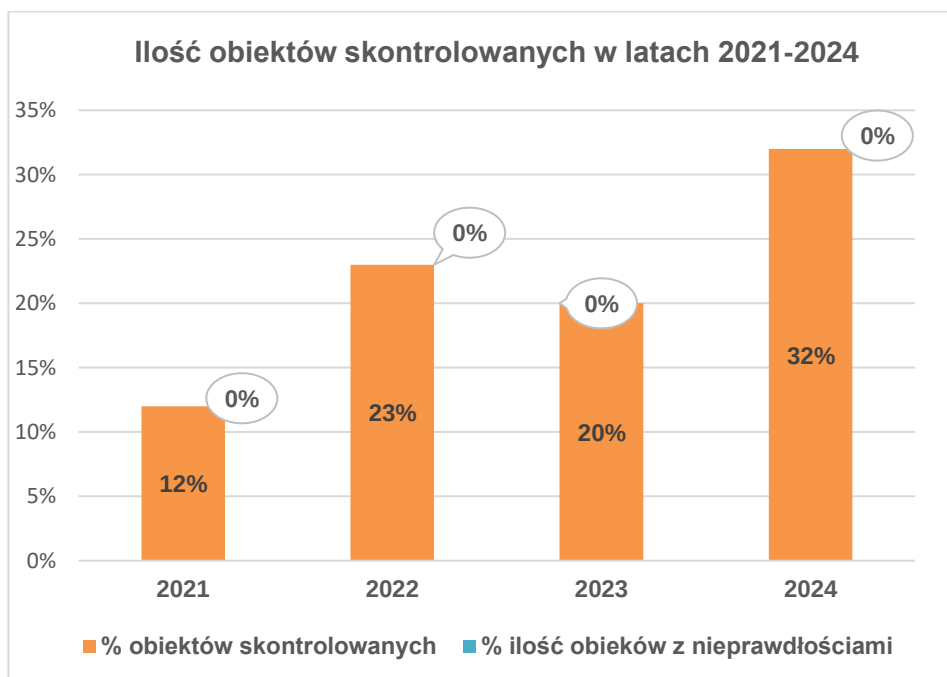

Oddział Laboratoryjny wykonuje również badania na zlecenie Klienta zewnętrznego w ramach: monitoringu prowadzonego przez podmioty zajmujące się produkcją i dystrybucją wody do spożycia; prowadzonego systemu HACCP; przydatności do spożycia wody wodociągowej oraz w studniach przydomowych ; oceny jakości wody w kąpieliskach i miejscach okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli oraz inne zlecane przez Klienta. Ogółem przebadano 606 próbek wody Klienta zewnętrznego i wykonano: 1725 oznaczeń fizycznych, 883 oznaczeń chemicznych, 1862 oznaczenia mikrobiologiczne.

STAN SANITARNY URZĄDZEŃ I OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

Pod nadzorem Sekcji Higieny Komunalnej i Środowiska w 2024 roku na terenie powiatu rybnickiego znajdowało się 276 obiektów. Skontrolowano 87 obiektów, w których przeprowadzono łącznie 105 kontroli sanitarnych. W wyniku przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

W 2024 r. na wniosek różnych podmiotów oraz osób fizycznych wydano:

- 14 decyzji dotyczących ekshumacji zwłok i szczątków ludzkich,
- 2 decyzje na wywóz szczątków ludzkich z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- 9 postanowień dotyczących warunków sprowadzenia zwłok i szczątków ludzkich do Polski,
- 4 opinie dotyczące warunków organizacji imprez masowych,
- 6 opinie sanitarne, dotyczące m.in.: regulaminów utrzymania czystości i porządku na terenie miasta.

Interwencje

W 2024 roku do Sekcji Higieny Komunalnej i Środowiska wpłynęło łącznie 5 interwencji, spośród których 1 przekazano do załatwienia wg właściwości do innych organów.

Interwencje rozpatrywane przez PPIS (w ramach kompetencji) dotyczyły:

- niewłaściwego stanu sanitarnego lokali mieszkalnych i związanych z tym uciążliwości: 3 interwencje dotyczące uciążliwości zapachowych pochodzących z kanalizacji i przenikających do lokalu mieszkalnego od 1 mieszkańca Miasta i Gminy Czerwionka-Leszczyny. Przeprowadzono 3 kontrole- interwencje bezzasadne.
- innych spraw: 1 interwencja dotycząca prowadzenia działalności gospodarczej z zakresu kosmetyki bez zachowania należytych warunków higieniczno-sanitarnych. Przeprowadzono 1 kontrolę - interwencja bezzasadna.

Interwencje przekazane innym organom do załatwienia zgodnie z kompetencjami:

- 1 interwencja dotycząca uciążliwości związanych z „pojawieniem się grzyba w zatrważającej ilości” w kamienicy zlokalizowanej w Czerwionce-Leszczynach przy ul. Odrodzenia 12. Przeprowadzono 1 kontrolę sanitarną, która potwierdziła problem. Sprawę po wstępnym rozpoznaniu przekazano do Powiatowego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego w Rybniku.

Działania edukacyjno- informacyjne

Zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego do planowania i działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej w 2024 r., w zakresie realizacji zadania pn.: „Działania edukacyjno-informacyjne każdorazowo w ramach prowadzonych kontroli wraz ze sprawozdawczością w tym zakresie” w roku 2024 na terenie powiatu rybnickiego przeprowadzono 73 kontrole z działaniami edukacyjno-informacyjnymi, co stanowi 70% przeprowadzonych kontroli.

Działania obejmowały tematykę dotyczącą m.in.

- ✓ właściwej eksploatacji wewnętrznej sieci wodociągowej mającej na celu zmniejszenie ryzyka występowania bakterii z rodzaju Legionella;
- ✓ zasad właściwego utrzymania i eksploatacji wentylacji, klimatyzacji (okresowe przeglądy, czyszczenie);
- ✓ stanu higieniczno - sanitarnego i technicznego pomieszczeń/urządzeń obiektu;
- ✓ opracowanych i wdrożonych procedur (m.in. postępowania z bielizną czystą i brudną, postępowania z odpadami medycznymi, transportu czystej i brudnej bielizny, DDD).
- ✓ o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych;
- ✓ informowania konsumentów o jakości wody przez dostawców wody;
- ✓ realizacji harmonogramu badań wody przez dostawcę wody;

- ✓ punktów zgodności;
- ✓ stosowania odpowiednich materiałów do kontaktu z wodą przeznaczoną do spożycia przez ludzi; oceny ryzyka strefy zaopatrzenia w wodę;
- ✓ analizy przyczyn zanieczyszczenia jakości wody do spożycia;
- ✓ zagrożeń dot. zakwitów sinic; wymagań dotyczących warunków sanitarno-higienicznych na pływalniach;
- ✓ właściwej eksploatacji pływalni w związku ze zwiększonym jej obłożeniem;
- ✓ zagrożeń wynikających z następstw korzystania z solarium;

W ramach przeprowadzanych działań informacyjno-edukacyjnych właścicielom/zarządcom pozostawiano przygotowane przez pracowników Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej materiały w formie ulotek w zakresie informacji dotyczących m.in. bezpieczeństwa sanitarnego wentylacji i klimatyzacji obiektów podmiotów leczniczych; dbania o instalację wewnętrzną w budynkach; profilaktyki zakażeń bakterii Legionelli; postępowania z odpadami medycznymi; palenia wyrobów tytoniowych, nowatorskich wyrobów tytoniowych oraz papierosów elektronicznych; zagrożeń związanych z wodą w fontannach; zasad właściwego utrzymania i eksploatacji wentylacji i klimatyzacji. Dodatkowo w trakcie kontroli informowano o dostępnych źródłach wiedzy, wskazując strony internetowe zawierające linki do publikacji, w tym dotyczących profilaktyki zakażeń bakterią Legionelli, a także wskazywano stronę internetową oraz Facebooka PSSE w Rybniku, na których dostępne są linki odnoszące się do stron w zakresie tematyki przestrzegania standardów sanitarno-higienicznych w trakcie świadczenia zabiegów w obiekcie.

W związku ze zbliżającym się sezonem letnim i ryzykiem wzrostu zachorowań na legionellozę oraz z powszechnym zasiedlaniem instalacji wodnych pałeczkami *Legionella* i zagrożeniem zakażenia ludzi do prezydentów, wójtów i burmistrzów miast/gmin, podmiotów wykonującą działalność leczniczą, centrów handlowych, hoteli i innych obiektów, w których świadczone są usługi hotelarskie przesłano pismo z linkami do publikacji dających możliwość kształtowania dobrych praktyk minimalizujących ryzyko zagrożeń zachorowań na legionellozę tj. „Bezpieczeństwo wodne w budynkach” – <https://www.gov.pl/web/gis/bezpieczenstwo-wodne-w-budynkach>; „Zapobieganie zakażeniom bakteriami z rodzaju *Legionella* – zawierające zalecenia dot. ponownego otwierania budynków użyteczności publicznej i zamieszkania zbiorowego po wydłużonym przestoju lub ograniczonej eksploatacji”: <https://www.gov.pl/web/gis/zapobieganie-zakazeniom-bakteriami-z-rodzaju-legionella--zalecenia-dot-ponownego-otwierania-budynkow-uzytecznosci-publicznej-i-zamieszkania-zbiorowego-po-wydluzonym-przestoju-lub-ograniczonej-eksploatacji2>. Ponadto skierowano pismo do prezydentów, wójtów i burmistrzów miast/gmin, w którym zwrócono szczególną uwagę na utrzymanie i ustalenie zasad zachowania w sąsiedztwie urządzeń w trakcie których wytwarzany jest aerozol wodno-powietrzny (fontanny, pluskadełka, kurtyny wodne) oraz na bezpieczeństwo zdrowotne osób korzystających z ww. urządzeń. W piśmie wskazano również miejsca przeznaczone do kąpieli, takie jak pływalnie kryte i odkryte (w tym aquaparki), kąpieliska czy wodne place zabaw, z których można bezpiecznie korzystać

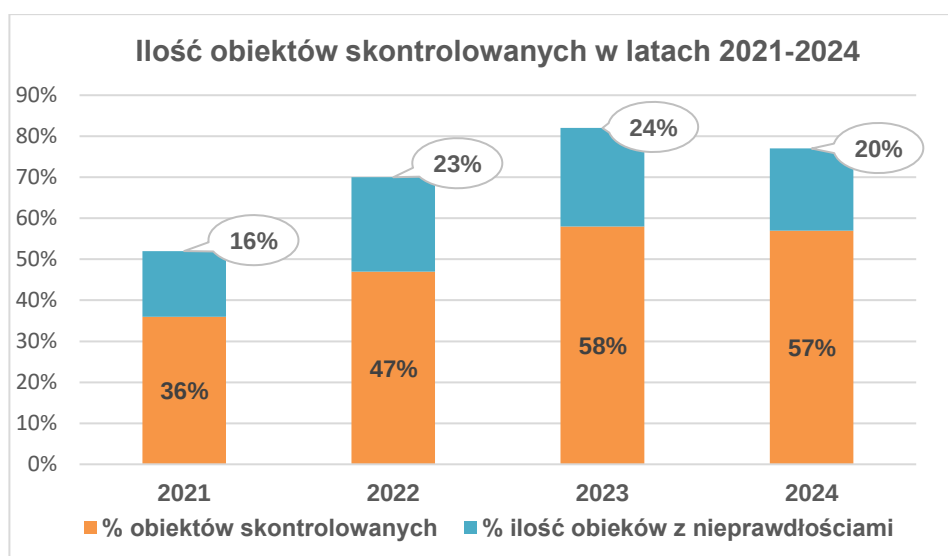
BEZPIECZEŃSTWO ŻYWNOSCI I ŻYWIENIA

W 2024 roku w ewidencji znajdowało się 524 obiekty (w 2023r. - 538 obiektów) na terenie powiatu rybnickiego.

Liczba i rodzaje obiektów objętych nadzorem w latach 2022 - 2024 roku

Rodzaj obiektów objętych nadzorem	Liczba		
	2024	2023	2022
Zakłady produkcji żywności	44	45	43
Obiekty obrotu żywnością	291	309	313
Zakłady żywienia zbiorowego otwarte	111	105	108
Zakłady żywienia zbiorowego typu zamkniętego	68	70	68
Zakłady produkcji i obrotu materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością	10	9	10
Razem	524	538	542

W 2024 roku skontrolowano **299** obiektów, w **61** obiektach stwierdzono nieprawidłowości tj. w **20,4%** skontrolowanych obiektach. Przeprowadzono **402** kontroli sanitarnych. W oparciu o ujednolicone arkusze oceniono **224** obiekty.

Do badań laboratoryjnych pobrano **57** prób (w 2023r. – 30 prób), w tym:

- ✓ 52 próbek środków spożywczych,
- ✓ 1 próbkę wyrobu przeznaczonego do kontaktu z żywnością,
- ✓ 4 próby zmiotków.

Nie zakwestionowano żadnej próby.

W 2024 roku ogółem wydano **47** decyzji administracyjnych nakazowych (w 2023r- 64 decyzji) oraz **111** decyzji płatniczych. Oprócz decyzji nakazowych i płatniczych wydano łącznie **121** innych decyzji merytorycznych dotyczących: zatwierdzenia zakładu, wykreślenia z rejestru zakładu, zmieniających.

W wyniku stwierdzonych uchybień sanitarno-porządkowych osoby odpowiedzialne ukarano **41** mandatami karnymi na łączną kwotę **7150,00 zł**.

Zakłady produkcji żywności

W 2024 roku w ewidencji znajdowało się **44** zakładów produkcyjnych, z których skontrolowano **29**, tj. **66%** obiektów nadzorowanych (w 2023r.- 62% obiektów), przeprowadzając **42** kontrole sanitarnych.

Rodzaje i liczba zakładów produkcji żywności w latach 2022 - 2024r.

Rodzaje zakładów produkcji żywności	Liczba zakładów		
	2024r.	2023r.	2022r.
Wytwórnice lodów	2	2	2
Automaty do lodów	3	3	3
Piekarnie	10	12	12
Ciastkarnie	8	7	8
Przetwórnice warzywno-owocowe	1	1	1
Zakłady garmazeryjne	1	1	1
Producenci pierwotni i dostawcy bezpośredni	9	5	4
Producenci żywności w warunkach domowych	7	11	9
inne wytwórnice żywności	2	2	2
Ogółem	44	45	43

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości w 2024 roku:

- zły stan ścian, sufitów (brudne, z zaciekami i/lub zakurzone z łuszczącą się odpadającą farbą) lub podłogi z ubytkami (głównie piekarnie),
- brak badań właścicielskich wyrobów gotowych (ciastkarnie, wytwórnia lodów), brak opracowanego harmonogramu tych badań,

- brak czystości sprzętu i wyposażenia.

Wydano **9** decyzji administracyjnych nakazujących usunięcie stwierdzonych uchybień oraz **16** decyzji płatniczych. Oprócz decyzji nakazowych i płatniczych wydano łącznie **12** innych decyzji merytorycznych dotyczących: zatwierdzenia zakładu, wykreślenia z rejestru zakładu, zmieniających.

W związku ze stwierdzeniem bieżących nieprawidłowości sanitarnych nałożono **2** mandaty karne na kwotę **500,00 zł**.

W zakładach produkujących żywność pobrano **10** prób do badań laboratoryjnych. Nie zakwestionowano żadnej próby.

Ponadto podczas kontroli sanitarnych, w ramach badań przesiewowych tłuszczu smaźalniczego przeprowadzono sprawdzenie zawartości związków polarnych w tłuszczu smaźalniczym używanym w 1 zakładzie produkcyjnym. Badana próbka nie wykazała przekroczenia limitów zawartości ww. substancji.

Obiekty obrotu żywnością

W 2024 roku w ewidencji znajdowało się **291** zakładów obrotu żywnością, z których skontrolowano **167**, tj. **57%** obiektów nadzorowanych (w 2023r - 63% obiektów), przeprowadzając **238** kontroli sanitarnych.

Rodzaje i liczba zakładów obrotu żywnością w latach 2022- 2024

Rodzaje zakładów obrotu żywnością	Liczba zakładów		
	2024r.	2023r.	2022r.
Sklepy spożywcze	176	187	192
Kioski spożywcze	20	21	29
Apteki	11	12	12
Magazyny hurtowe	15	17	17
Obiekty ruchome i tymczasowe	21	23	15
Środki transportu	20	26	22
Inne obiekty obrotu	28	23	26
Razem	291	309	313

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości w 2024r.:

- ✓ zły stan ścian, sufitów (brudne, z zaciekami i/lub zakurzone z łuszczącą się odpadającą farbą) lub podłogi z ubytkami (głównie w sklepach),
- ✓ sprzedaż żywności po upływie terminu przydatności do spożycia (sklepy),
- ✓ brak zapewnienia identyfikowalności środków spożywczych (kioski i sklepy).

W 2024 roku wydano **24** decyzje administracyjne nakazowych usunięcie stwierdzonych uchybień oraz **71** decyzji płatniczych. Oprócz decyzji nakazowych i płatniczych wydano łącznie **83** innych decyzji merytorycznych dotyczących: zatwierdzenia zakładu, wykreślenia z rejestru zakładu, zmieniających.

W związku ze stwierdzeniem bieżących nieprawidłowości sanitarnych nałożono **30** mandatów karnych na kwotę **5200,00 zł**.

W zakładach wprowadzających do obrotu żywność pobrano **41** prób do badań

Żadna z prób nie została zdyskwalifikowana .

Zakłady żywienia zbiorowego

W 2024 roku w ewidencji znajdowało się **179** zakładów żywienia zbiorowego, z których skontrolowano **100** tj. **56%** obiektów nadzorowanych (w 2023r. – 47% obiektów), przeprowadzając **119** kontroli sanitarnych.

Rodzaje i liczba zakładów żywienia zbiorowego w latach 2022 - 2024

Rodzaje zakładów obrotu żywnością	Liczba zakładów		
	2024	2023r.	2022r.
Zakłady żywienia zbiorowego – typ otwarty	46	46	42
Zakłady małej gastronomii	65	59	66
Bloki żywienia w domach opieki społecznej	3	3	3
Stołówki w żłobkach i małego dziecka	2	1	0
Stołówki szkolne	23	24	23
Stołówki przedszkolne	30	32	31
Stołówki w zakładach specjalnych i wychowawczych	3	3	3
Inne zakłady	3	3	3
Zakłady usług cateringowych	4	4	5
Ogółem	179	175	176

Podczas kontroli najczęściej stwierdzano następujące nieprawidłowości:

- ✓ brak zapewnienia identyfikowalności środków spożywczych,
- ✓ brudne podłogi, regały i urządzenia chłodnicze oraz brak segregacji asortymentowej żywności przechowywanej w tych urządzeniach ,
- ✓ brak orzeczeń do celów sanitarno-epidemiologicznych personelu,
- ✓ zły stan sanitarno-techniczny ścian, sufitów (brudne, z zaciekami, zakurzone) lub podłogi z ubytkami,
- ✓ brak badania wody wykorzystywanej do przygotowania potraw i napojów,
- ✓ używane do przygotowywania potraw żywności po upływie daty minimalnej trwałości,
- ✓ brak wykazu alergenów dla przygotowywanej żywności (zakłady żywienia otwartego).

W 2024r. wydano **14** decyzji administracyjnych nakazujące usunięcie stwierdzonych uchybień oraz **24** decyzji płatniczych. Oprócz decyzji nakazowych i płatniczych wydano łącznie **26** inne decyzje merytoryczne dotyczących: zatwierdzenia zakładu, wykreślenia z rejestru zakładu, zmieniające.

W związku ze stwierdzeniem bieżących nieprawidłowości sanitarnych nałożono **9** mandatów karnych na kwotę **1450,00 zł**.

Zakłady produkujące i wprowadzające do obrotu materiały i wyroby do kontaktu z żywnością

W 2024 roku w ewidencji znajdowało się **10** zakładów z tej grupy (1 produkcji, 9 obrotu), z których skontrolowano **3** przeprowadzając 3 kontrole sanitarne. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena sposobu żywienia w zakładach żywienia zbiorowego

W 2024 r. pobrano oraz poddano analizie ilościowej i jakościowej jadłospisy dekadowe w 3 placówkach żywienia zbiorowego zamkniętego, tj. w:

- 1 szkole podstawowej,
- 1 żłobku,
- 1 przedszkolu.

Wszystkie jadłospisy uzyskały ocenę negatywną. Nieprawidłowości dotyczyły braku realizacji wytycznych Instytutu Żywności i Żywienia w zakresie:

- ✓ zbyt niskiej podaży składników energetycznych - zapotrzebowanie energetyczne poniżej poziomu normy,
- ✓ niewystarczającego pokrycia zapotrzebowania na wapń, żelazo, witaminę C,
- ✓ przekroczenia (zbyt dużo) zalecanego poziomu ilości soli kuchennej.

Nadzór nad żywnością prozdrowotną

W 2024 r. w ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu pobrano **1 próbę żywności środków spożywczych specjalnego przeznaczenia (dla określonych grup)** tj.: z grupy preparatu do dalszego żywienia niemowląt w proszku, oznaczenie metali (PB, Cd, Hg, As, Ni).

Spośród w/w wyżej kategorii środków spożywczych próba była także oceniana pod względem poprawności znakowania – na zgodność m.in. z przepisami zawartymi w: ustawie o bezpieczeństwie żywności i żywienia, Rozporządzeniach PEiR nr: 1169/2011, 609/2013, 1924/2006. Nie zakwestionowano żadnej z pobranych i badanych laboratoryjnie prób.

W 2024 r. w ramach urzędowej kontroli żywności w 5 aptekach przeprowadzono 5 kontroli nie stwierdzając nieprawidłowości oraz 1 kontrolę strony internetowej z suplementami diety. Były to kontrole kompleksowe, interwencyjne, sprawdzające oraz tematyczne, w tym związane z poborem prób do badań laboratoryjnych. W obiektach stacjonarnych sprawdzano m.in. warunki przechowywania żywności (zachowanie czystości sprzętu i wyposażenia, właściwych warunków termicznych czy też, obecność szkodników) oraz sprawdzano poprawność oznakowania suplementów diety oraz poprawność przekazywania informacji w przypadku żywności opakowanej oferowanej do sprzedaży za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość w przypadku 2 suplementów diety. Nie stwierdzono nieprawidłowości obiektach stacjonarnych, natomiast kontrola strony internetowej stwierdziła nieprawidłowości

w zakresie znakowania żywności odnośnie poprawności przekazywania informacji w przypadku żywności opakowanej oferowanej do sprzedaży za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość. Niepoprawne znakowanie dotyczyło m.in:

- w przypadku 2 suplementów diety braku podania obowiązkowych informacji na temat żywności wymaganych przepisami Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności (..) tj.: ilość netto żywności, podanie wszelkich specjalnych warunków przechowywania, nazwa i adres podmiotu prowadzącego przedsiębiorstwo spożywcze.

W roku sprawozdawczym przeprowadzono także kontrole akcyjne ukierunkowane na wykonywanie poleceń Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego lub związane z realizacją zaplanowanych zamierzeń:

1. Ocena nadzoru nad warunkami sanitarno-higienicznymi w super i hipermarketach, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów dotyczących m.in. identyfikacji, warunków sprzedaży i przechowywania, przestrzegania określonych okresów trwałości, oceny dokumentacji towarzyszącej środkom spożywczym poszerzone o pobór prób do badań laboratoryjnych w kierunkach mikrobiologii, metali ciężkich i pestycydów.

W ramach realizacji tej akcji przeprowadzono 35 kontroli w 15 obiektach. W wyniku działań kontrolnych nałożono 4 mandaty na kwotę 950 zł. (zły stan sanitarno – porządkowy) oraz wydano 7 decyzji nakazujących poprawę stanu techniczno-sanitarnego (dotyczącą: pomieszczeń, urządzeń, sprzętów). Ponadto pobrano 27 próbek żywności do badań laboratoryjnych, nie zakwestionowano żadnej z nich.

2. Akcja dot. występowania w Polsce przypadków afrykańskiego pomoru świń (ASF)

W ramach realizacji tej akcji prowadzono wzmożony nadzór nad legalnością wprowadzanej do obrotu żywności pochodzenia zwierzęcego oraz nad prawidłowym zagospodarowaniem odpadów pochodzenia zwierzęcego. Kontrolą objęto sklepy oraz zakłady żywienia zbiorowego. Przeprowadzono takich 6 kontroli, podczas których nie stwierdzono nieprawidłowości.

3. Akcja dotycząca sprawdzenia znakowania oraz warunków przechowywania butelkowanych wód mineralnych.

W ramach realizacji tej akcji przeprowadzono 2 kontrole w obiektach obrotu oraz dokonano oceny znakowania 2 wód mineralnych. Nie stwierdzono nieprawidłowości dotyczących znakowania oraz warunków przechowywania butelkowanych wód mineralnych oraz o występujących w niej alergenach.

4. Akcja dotycząca wzmożonego nadzoru nad miejscami obrotu mięsem i wyrobami mięsnymi ze szczególnym uwzględnieniem targowisk.

W ramach realizacji tej akcji skontrolowano 1 obiekt. Podczas przeprowadzonych kontroli nałożono 1 mandat karny na kwotę 250 zł oraz wystosowano 1 decyzję nakazującą zapewnienie wprowadzania do obrotu wyrobów mięsnych prawidłowo oznakowanych oraz 1 decyzję płatniczą.

5. Akcja dotycząca poboru prób sanitarnych do badań laboratoryjnych w celu sprawdzenia warunków sanitarnych piekarniach i ciastkarniach.

W ramach realizacji tej akcji pobrano do badań laboratoryjnych 4 prób sanitarnych (tzw. „zmiotki” lub „wytrzepki”, żadnej z nich nie zakwestionowano).

6. Przedsięwzięta akcja kontrolna w zakresie weryfikacji dokumentacji dotyczącej wprowadzanego do obrotu maku.

W ramach tej akcji związanej z realizacją pisma Głównego Inspektora Sanitarnego w celu sprawdzenia czy mak używany do przetwórstwa spożywczego nie jest sprzedawany bezpośrednio konsumentom, a co mogłoby wiązać się z zagrożeniem jakie może powodować wyższy poziom alkaloidów opium w maku, przeprowadzono 1 kontrolę. Podczas kontroli nie stwierdzono maku sprzedawanego klientom luzem, na wagę. W sprzedaży był obecny jedynie mak w oryginalnych opakowaniach jednostkowych producentów. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

RASFF - System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznych Produktach Żywnościowych i Środkach Żywnienia Zwierząt

W związku z otrzymanymi w 2024 r. w ramach funkcjonującego na terenie państw Unii Europejskiej, systemu RASFF, powiadomieniami alarmowymi oraz informacyjnymi przeprowadzono 27 kontroli w celu monitorowania występowania w obrocie kwestionowanych produktów żywnościowych czy też materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością tj.:

- "Chałwa sezamowa kakaowa 5 kg" (obecność *Salmonella* spp.CO).
- "Hummus z suszonymi pomidorami (obecność *Salmonella* spp.CO).
- "Kmin rzymski mielony 15g" (przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu alkaloidów pirolizydynowych).
- "Bebilon Profutura 2 Mleko następne po 6 miesiącu" (obecność *Listeria monocytogenes*).
- "Hemp Oil CBD 600 mg 10 ml" (obecność nieautoryzowanych składników nowej żywności, tj. CBD, CBG, CBC w suplemencie diety).
- "Mak niebieski" (przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu morfiny i kodeiny).
- "Piwo jasne pełne" (błąd etykietowania, piwo alkoholowe oznaczone jako bezalkoholowe).
- "Herbatka fix rumiankowo-koperkowa" (przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu alkaloidów pirolizydynowych).
- "Ser Złoty Mazur" (obecność *Salmonella* Newport).

- "Płatki ryżowe" (przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu kadmu).
- Yaourt avec des petales de mais et de ble (FR)" (obecność ciała obcego w płatkach dodawanych do jogurtu).
- "Seler korzeniowy" (przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu linuronu).
- "Mąka żytnia razowa typ 2000, 900g" (przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu Ochratoksyny A).

Nie stwierdzono w obrocie ww. kwestionowanej żywności i materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością.

Interwencje

W roku 2024 r. zgłoszono **24** wnioski o interwencję, które dotyczyły zarówno niewłaściwej jakości zdrowotnej żywności jak i niewłaściwego stanu sanitarnego obiektów. Zgłaszano między innymi:

- ✓ niewłaściwą jakość wprowadzanych do obrotu artykułów spożywczych: pleśń w chlebie, niewłaściwy zapach pasztetu,
- ✓ wprowadzanie do obrotu żywności po upływie terminu przydatności do spożycia lub daty minimalnej trwałości: kromki oraz masło,
- ✓ dolegliwości gastryczne po spożyciu kebabu,
- ✓ uszkodzona szyba w regale spożywczym.

Najczęściej zgłaszane interwencje dotyczyły sklepów oraz zakładów żywienia zbiorowego typu otwartego.

Przeprowadzono **13** kontroli. Na podstawie przeprowadzonych działań kontrolnych 2 ze złożonych wniosków uznano za zasadne. Nałożono **4** mandaty karne na łączną kwotę **950,00 zł**, także za dodatkowo stwierdzone inne nieprawidłowości. Ponadto wydano polecenia doraźne oraz wydano **2** decyzje nakazujące poprawę stanu sanitarno-technicznego. Do badań laboratoryjnych w ramach kontroli interwencyjnej pobrano **5** prób żywności, nie zakwestionowano żadnej z nich.

Działania zapobiegające zatruciom grzybami

W 2024r. w ramach działań oświatowo-prewencyjnych mających na celu pogłębienia wiedzy mieszkańców na temat identyfikacji grzybów dziko rosnących, zasad związanych z bezpiecznym zbiorem, przechowywaniem i zakupem grzybów jadalnych, podejmowano następujące działania:

- przeprowadzono 8 akcji informacyjno-edukacyjnych – liczba odbiorców 2832,
- zorganizowano wystawę materiałów informacyjno-edukacyjnych z działania skorzystało 682 osób oraz przeprowadzono dystrybucję ulotek,
- zamieszczano w mediach społecznościowych PSSE w Rybniku posty, informacje edukacyjne, które dotarły do 685 osób.

W ramach akcji pt. „BEZPIECZNEGO GRZYBOBRANIA 2024” przeprowadzono łącznie 95 działań, które dotarły do 4292 osób, w tym porady grzyboznawcy.

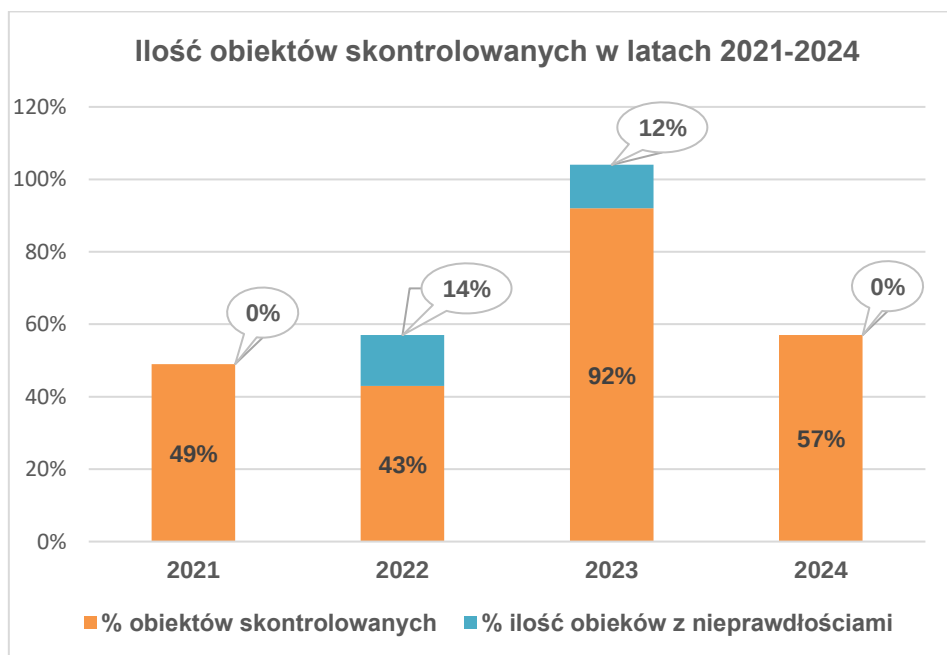
W 2024 r. udzielono 86 takich konsultacji. Największe wątpliwości osób, co do tego czy zebrany grzyby są jadalne, budziły zebrane borowiki ceglastopore, czubajki kanie, mleczaje świerkowe, opieńki miodowe, maślaki. Zdarzały się pojedyncze przypadki niejadalnych czy trujących grzybów wśród ocenianych grzybów np. goryczaki żółciowe, maślanki wiążkowe, krowiaki podwinięte, mleczaje wełnianki.

WARUNKI HIGIENICZNO-SANITARNE PLACÓWEK OŚWIATOWYCH, WYCHOWAWCZYCH I WYPOCZYNKU

W roku 2024 w ewidencji obiektów nadzorowanych znajdowało się 61 obiektów. Skontrolowano ogółem 35 placówek, przeprowadzając ogółem 50 kontroli. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

Rodzaje placówek	Liczba placówek	Liczba kontroli	Liczba obiektów, w których stwierdzono nieprawidłowości	Liczba wydanych decyzji administracyjnych
stałych	59	49	0	3
sezonowych	2	1	0	0
uczelni wyższych	0	0	0	0

Charakterystyka placówek

➤ **Żłobki i kluby dziecięce**

W roku 2024 na podległym terenie funkcjonowało ogółem 3 żłobki i kluby dziecięce. Skontrolowano 2 placówki, co stanowiło 66% obiektów nadzorowanych w tej grupie. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

➤ **Przedszkola i inne formy wychowania przedszkolnego**

W 2024 roku na terenie powiatu rybnickiego nadzorem objęto 19 placówek. Skontrolowano ogółem 6 placówek przedszkolnych i innych form wychowania przedszkolnego tj. 31%. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

➤ **Szkoły funkcjonujące samodzielnie oraz zespoły szkół**

W 2024 roku na ogólną liczbę 34 szkół funkcjonujących na terenie powiatu rybnickiego skontrolowano 26 obiektów tj. 76%. Nie stwierdzono nieprawidłowości. Nieprawidłowości stwierdzono w 3 placówkach oświatowych.

W 2024 roku wyniku realizacji przez placówki decyzji wydanych przez PPIS w Rybniku wyegzekwowano wykonanie w całości 2 decyzji (Szkoła Podstawowa w Przegędzy oraz Szkoła Podstawowa Nr 3 w Leszczynach) oraz częściowo wykonanie 3 decyzje z lat ubiegłych (SP Nr 1 w Leszczynach, SP nr 6 w Czerwionce oraz ZSP w Lyskach), m.in.: doprowadzono do odpowiedniego stanu sanitarno-higienicznego ściany i sufity w: salach lekcyjnych, ciągach komunikacyjnych, sali gimnastycznej, pracowni chemicznej, pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych, szatni; doprowadzono do odpowiedniego stanu technicznego drzwi do sal lekcyjnych, co przyczyniło się do poprawy warunków nauki i pobytu dzieci i młodzieży w placówkach.

Wzorem lat ubiegłych dokonano oceny doboru mebli edukacyjnych do wzrostu uczniów. Ogółem skontrolowano 12 oddziałów w 2 placówkach, gdzie oceniono 233 stanowiska. Podczas oceny mebli w placówkach oświatowych zwracano uwagę na dostosowanie parametrów funkcjonalnych mebli do wzrostu uczniów, oznakowanie mebli, odpowiednie zestawienie mebli i ich stan techniczny oraz posiadanie przez nie certyfikatów. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

W 2024 roku pracownicy pionu Higieny Dzieci i Młodzieży przeprowadzili ocenę obciążenia uczniów ciężarem tornistrów szkolnych w 8 oddziałach w 1 placówce szkolnej, w której badaniom poddano ogółem 126 uczniów. Zgodnie z arkuszem badań w tym zakresie stwierdzono, że:

- ✓ w 8 oddziałach waga tornistra szkolnego do 10% masy ciała ucznia wyniosła u 60 uczniów, co stanowi 48% badanych uczniów,
- ✓ w 8 oddziałach waga tornistra szkolnego w zakresie 10-15% masy ciała ucznia wyniosła u 46 uczniów, co stanowi 36% badanych uczniów,
- ✓ w 6 oddziałach waga tornistra szkolnego w zakresie większym niż 15% masy ciała ucznia wyniosła u 20 uczniów, co stanowi 16% badanych uczniów.

W wyniku stwierdzonego ponadnormatywnego obciążenia uczniów ciężarem tornistrów, dyrektorów placówek zobowiązano do wdrożenia działań i rozwiązań mających na celu doprowadzenia do prawidłowej wagi uczniowskich tornistrów, w tym

przeprowadzenia działań edukacyjnych skierowanych do uczniów i rodziców dzieci w przedmiocie problemu ciężkich tornistrów/plecaków. Ponadto w trakcie kontroli sanitarnych sprawdzano czy Dyrektorzy placówek oświatowych zapewniają miejsca na pozostawienie w szkole części podręczników i przyborów szkolnych. Nie stwierdzono nieprawidłowości w w/w zakresie.

W 2024 roku zgodnie z § 4a rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu dotyczącym zapewnienia uczniom miejsca na pozostawienie w szkole części podręczników i przyborów szkolnych, skontrolowano w tym zakresie 11 szkół, wszystkie skontrolowane placówki zapewniły uczniom warunki w tym obszarze tj. zapewniły indywidualne szafki dla uczniów.

Jednym z zadań dotyczących nadzoru nad warunkami higieny procesów nauczania i wychowania jest prawidłowe planowanie nauki i odpoczynku. W 2024 roku tygodniowe rozkłady zajęć lekcyjnych oceniono w 30 oddziałach 5 szkół. Nie stwierdzono nieprawidłowości. Analiza za lata 2024-2023 wskazuje, że rozkłady zajęć były prawidłowo konstruowane, z zachowaniem zasady, iż zajęcia rozpoczynają się o tej samej porze, przy czym różnica pomiędzy dniami nie jest większa niż 1 godzina i różnice liczby godzin lekcyjnych pomiędzy kolejnymi dniami tygodnia nie są większe od 1 godziny.

W roku 2024 skontrolowano 2 placówki w ramach nadzoru nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami. Szkoły posiadały aktualne spisy substancji chemicznych i ich mieszanin, wymagane karty charakterystyki. Pojemniki zawierające substancje chemiczne i ich mieszaniny posiadały prawidłowe oznakowane oraz były przechowywane w zamkniętych pomieszczeniach lub szafach. W powyższym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Wszystkie placówki nauczania i wychowania na terenie powiatu rybnickiego posiadają pomieszczenia sanitarne zlokalizowane we własnych budynkach. Skontrolowane placówki w 2024 r. podłączone były do wodociągu miejskiego, 94% skontrolowanych budynków podłączonych było do kanalizacji centralnej a 6% do zbiornika bezodpływowego. W 2024r. skontrolowano 11 szkół w zakresie zapewnienia właściwych warunków do utrzymania higieny osobistej. Wszystkie skontrolowane obiekty zapewniły dostęp do bieżącej ciepłej wody przy umywalkach, mydło w płynie w dozownikach, elektryczne suszarki do suszenia rąk lub papierowe ręczniki, papier toaletowy w kabinach ustępowych lub w ich obrębie. W związku z sukcesywną tzw. pełną termomodernizacją budynków przedszkolnych i szkolnych oraz innych obiektów, związaną zazwyczaj z wymianą stolarki okiennej, jak również centralnego ogrzewania, a tym samym podniesieniem standardu placówek, mikroklimat pomieszczeń, w tym dydaktycznych uległ znacznej poprawie. Sale lekcyjne, a także inne pomieszczenia były prawidłowo wentylowane, utrzymywana była właściwa temperatura powietrza.

W 11 placówkach oświatowych przeprowadzono kontrole w zakresie zapewnienia infrastruktura do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego. Stwierdzono, że:

- ✓ 5 szkół posiadało szkolny zespół sportowy z boiskiem,
- ✓ 5 szkół posiadało salę gimnastyczną z boiskiem,
- ✓ 1 placówka posiadała salę zastępczą, rekreacyjną.

Ponadto stwierdzono, iż w placówkach, które posiadają zespół sportowy, zapewniły natrasy do dyspozycji uczniów (10 placówek).

W 2024 roku skontrolowano 11 placówek w tym zakresie dożywiania dzieci i młodzieży w szkołach. Wydawanie ciepłych posiłków przygotowywanych na miejscu prowadzone było w 7 placówkach, natomiast 1 placówka zapewniała posiłki poza szkołą. Z obiadów (pełnych) łącznie skorzystało 816 uczniów.

W 2024 roku w ramach kontroli warunków realizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami w szkołach oraz w ramach realizacji programu szczepień zalecanych przeciw wirusowi brodawczaka ludzkiego HPV, skontrolowano w tym zakresie 24 szkoły podstawowe, które posiadały gabinety profilaktyki zdrowotnej (3 szkoły nie posiadają gabinetu profilaktyki zdrowotnej : SP

w Palowicach, SP w Szczekowicach, SP w Przegędzy). Wszystkie skontrolowane gabinety były do dyspozycji jednej szkoły. W trakcie kontroli sanitarnych sprawdzano czy gabinety posiadały dostęp do bieżącej ciepłej wody, czy na wyposażeniu było urządzenie chłodnicze i kozetka, przez kogo zawarto umowę na odbiór odpadów medycznych oraz czy w pomieszczeniach tych zachowany był właściwy stan sanitarno-higieniczny. Nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie. W trakcie kontroli przeprowadzonych kontroli uzyskano niepokojące informacje dotyczące braku pielęgniarek/higienistek szkolnych w placówkach. Profilaktycznej opieki zdrowotnej nie posiada około 59 % placówek (3 szkoły, które nie posiada gabinetu profilaktyki zdrowotnej oraz 13 szkół, które posiadają gabinet profilaktyki zdrowotnej ale nie posiadają opieki pielęgniarskiej), jednocześnie w większości szkół pracujące osoby zbliżają się do wieku emerytalnego, tym samym nie ma napływu młodych pielęgniarek, co potęguje problem związany m.in. z pedikulozą - brak przeglądu stanu czystości głów uczniów.

Gabinety profilaktyki zdrowotnej w szkołach podstawowych na terenie powiatu rybnickiego

Liczba szkół podstawowych w ewidencji	Liczba szkół posiadających			Liczba szkół nie zapewniających opieki pielęgniarzkiej na terenie szkoły
	gabinet opieki przedlekarskiej	wyposażony w kozetkę	wyposażony w urządzenie chłodnicze	
27	24	24	11	16*

**Uwaga: w tym 13 szkół podstawowych z terenu Miasta i Gminy Czerwionka - Leszczyny (tylko jedna placówka zapewnia opiekę higienistki szkolnej).*

Zgodnie z ustawą z dnia 12 kwietnia 2019r. o opiece zdrowotnej nad uczniami (Dz. U z 2019 r. poz 1078):

- ✓ Opieka zdrowotna nad uczniami jest realizowana w szkole i obejmuje profilaktyczną opiekę zdrowotną, promocję zdrowia oraz opiekę stomatologiczną;
- ✓ Profilaktyczną opiekę zdrowotną nad uczniami w szkole sprawują pielęgniarka środowiskowa nauczania i wychowania albo higienistka szkolna, opiekę stomatologiczną nad uczniami sprawuje lekarz dentysta;
- ✓ Podmiotami zapewniającymi warunki organizacyjne opieki zdrowotnej nad uczniami są: dyrektor szkoły oraz organ prowadzący szkołę;
- ✓ Organ prowadzący szkołę zapewnia uczniom możliwość korzystania z gabinetu profilaktyki zdrowotnej, o którym mowa w przepisach – Prawo oświatowe oraz gabinetu dentystycznego spełniającego wymagania, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie ustawy o działalności leczniczej.

➤ **Placówki z pobytem całodobowym**

W 2024 roku na terenie powiatu rybnickiego znajdowały się 3 placówki z pobytem całodobowym, w tym 3 placówki opiekuńczo-wychowawcze. W 2024r. nie przeprowadzono kontroli ww. placówkach.

Stan sanitarno-higieniczny oraz techniczny obiektów nadzorowanych jest odpowiedni. Warunki do utrzymania higieny osobistej są dobre - standardem higienicznym jest zapewnienie w sanitariatach stałego dostępu do bieżącej ciepłej i zimnej wody, papieru toaletowego, mydła w płynie i ręczników jednorazowych lub suszarek do rąk. Meble, sprzęty i urządzenia sportowe posiadają wymagane certyfikaty lub atesty.

Ponadto podczas kontroli sanitarnych, sprawowano nadzór nad przestrzeganiem przez dyrekcję placówek oświatowych wymogów w zakresie zapewnienia odpowiedniego natężenia oświetlenia w pomieszczeniach, w szczególności w salach zabaw, w salach zajęć oraz w salach lekcyjnych, w następstwie czego wydano zalecenia pokontrolne w 3 placówkach, w tym w:

- 1 szkole podstawowej,
- 2 zespołach szkół.

Warunki wypoczynku dzieci i młodzieży

W roku 2024 do bazy Ministerstwa Edukacji Narodowej został zgłoszony ogółem 1 turnus w okresie ferii zimowych. W trakcie Z wypoczynku zimowego skorzystało 7 uczestników. W 2024r. na terenie powiatu rybnickiego nie zorganizowano wypoczynku

letniego w miejscu zamieszkania wzorem lat ubiegłych. Nadzór nad wypoczynkiem ponownie został wzmocniony działaniami edukacyjno-informacyjnymi na temat bezpiecznych ferii i wakacji, zapobiegania chorobom odkleszczowym, bezpiecznego korzystania z czasu wolnego, zachęcano do udziału w konkursie „Wakacje: bezpiecznie, zdrowo i zabawnie”. Podczas spotkań przekazywano materiały w formie papierowej (broszury i plakaty).

Interwencje

W 2024 roku nie zgłoszono próśb o interwencję:

Działania edukacyjno-informacyjne

W 2024 roku w trakcie czynności kontrolnych każdorazowo prowadzono wiele działań edukacyjno-informacyjne w zakresie profilaktyki zdrowotnej, ze szczególnym uwzględnieniem roli szczepień w zapobieganiu poważnym chorobom, zachowaniom mającym chronić uczniów przed niekorzystnymi warunkami pobytu w placówkach oświatowych. Na placówkach pozostawiono materiały edukacyjno – informacyjne dotyczące:

- ✓ profilaktyka wad wzroku - aspekt oświetlenia,
- ✓ profilaktyka wad postawy – ergonomia stanowiska pracy uczniów i przedszkolaków,
- ✓ profilaktyka wad postawy – dostosowanie mebli do warunków antropometrycznych uczniów i przedszkolaków,
- ✓ profilaktyka wad postawy – szkolny tornister,
- ✓ organizacja procesu nauczania – higieniczny rozkład zajęć lekcyjnych, przerwy międzylekcyjne,
- ✓ organizacja procesu nauczania – higieniczny rozkład zajęć lekcyjnych, przerwy międzylekcyjne,

- ✓ profilaktyka zdrowotna nad uczniami-aspekt zapobiegania i zwalczania wszawicy.
- ✓ wentylacja pomieszczeń; jak dbać o instalację wewnętrzną w budynkach,
- ✓ realizacja ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

Program szczepień zalecanych przeciw wirusowi brodawczaka ludzkiego (HPV) na terenie szkół podstawowych

Wraz z nowym rokiem szkolnym 2024/2025 dzieci i młodzież w grupie wiekowej od 9. do 14. roku życia mogły skorzystać z możliwości zaszczepienia się przeciw HPV w szkole, w ramach oferowanego przez Ministra Zdrowia **Programu szczepień zalecanych przeciw wirusowi brodawczaka ludzkiego (HPV)**. Szczepienia te są szczepieniami bezpłatnymi dla pacjentów. Program będzie realizowany do czerwca 2030 r. Szczepienia są realizowane przez podmioty POZ na terenie szkół, które wyraziły chęć do udziału w Programie i odbywają się po uprzedniej zgodzie opiekuna prawnego dziecka. W ramach Programu do wyboru są dwa rodzaje dostępnych szczepionek.

Zgodnie z zaleceniami Ministra Zdrowia dotyczących realizacji szczepień przeciw ludzkiemu wirusowi brodawczaka (HPV) w ramach powszechnego programu szczepień do zadań Dyrektora Szkoły w procesie szczepień należało:

- ✓ wskazanie koordynatora szczepień w szkole odpowiedzialnego za koordynację szczepień w szkole i kontakt z Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną (PSSE) oraz przychodnią Podstawowej Opieki Zdrowotnej (POZ) (każda przychodnia POZ realizująca świadczenia u dzieci w ramach umowy zawartej z Narodowym Funduszem Zdrowia w zakresie POZ),
- ✓ wybór przychodni POZ, która przeprowadzi szczepienia na terenie szkoły i uzgodnienie terminów szczepień,
- ✓ zarządzanie procesem komunikacji z rodzicami z wykorzystaniem materiałów informacyjnych i edukacyjnych,
- ✓ organizacja miejsca szczepienia (w porozumieniu z POZ),
- ✓ zebranie Deklaracji przedstawiciela ustawowego dziecka dotyczącej szczepienia przeciw HPV w szkole oraz Oświadczeń i zgód przedstawiciela ustawowego dziecka dotyczących szczepienia przeciw HPV w szkole i przekazanie ich do POZ,

- ✓ przekazanie do PSSE informacji o łącznej liczbie deklaracji rodziców ze wskazaniem liczby preparatów zadeklarowanych do podania.

Dyrektorom szkół przekazano zaakceptowane przez Ministra Zdrowia materiały opracowane na potrzeby programu szczepienia p/HPV w szkołach, w tym w szczególności Przewodnik dla dyrektorów szkół wraz z załącznikami. Materiały zamieszczone zostały również na stronie dedykowanej programowi: <https://www.gov.pl/web/zdrowie/dla-szkol>. Strona ta jest i była sukcesywnie uzupełniana o kolejne informacje.

Realizacja programu p/HPV w szkołach podstawowych na terenie powiatu rybnickiego

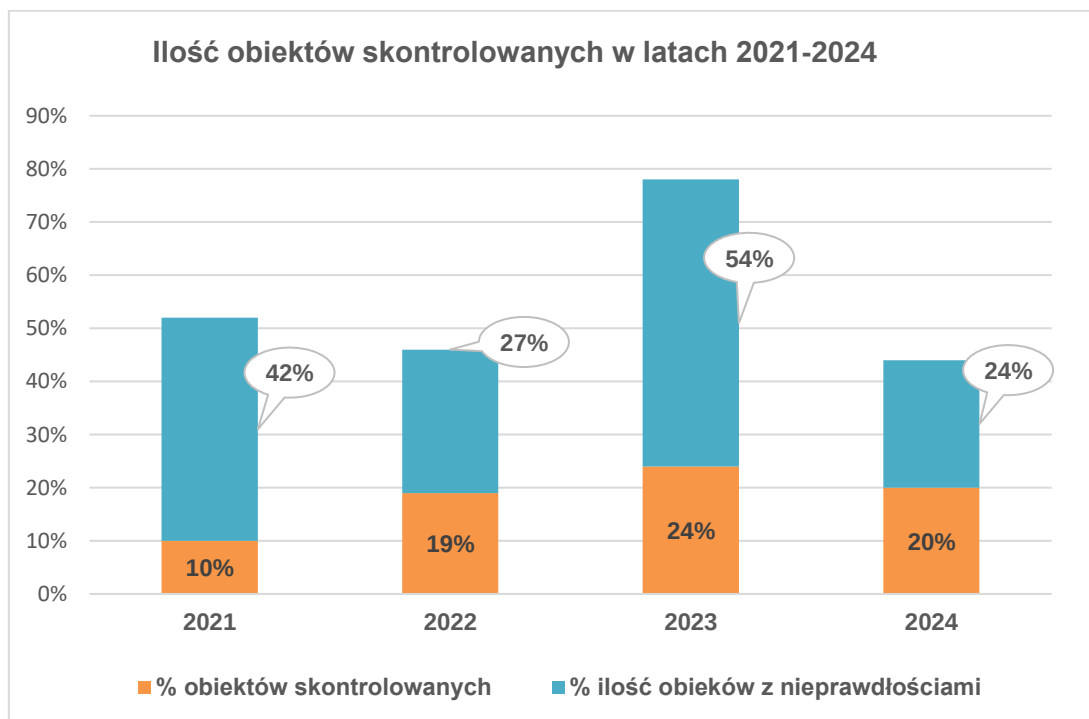
Liczba szkół podstawowych			Liczba uczniów w szkole		Liczba uczniów szczepionych (stan na 14.02.2025r.)		
w ewidencji	zdeklarowanych do udziału w programie	biorących udział w programie, które zorganizowały szczepienia	ogółem roczniki 2010-2015	zdeklarowanych do szczepienia	ogółem	w tym na terenie szkoły	w tym poza szkołą np. POZ
27	12	5*	4980	145	85	70	15
Odsetek %		18,5%		3%	1,7%		

**Uwaga: Szkoły biorące udział w szczepieniach p/HPV: SP w Bełku (poza szkołą), SP w Książenicach (na terenie szkoły), SP w Jankowicach (na terenie szkoły), SP w Lyskach (na terenie szkoły), ZSP w Adamowicach (poza szkołą).*

NADZÓR NAD WARUNKAMI HIGIENY PRACY

W roku 2024 na terenie powiatu rybnickiego objęto nadzorem 169 zakładów (w 2023r – 177 zakładów). W ramach nadzoru nad warunkami pracy skontrolowano 34 zakłady pracy (pracodawców), tj. 20% (w 2023r.- 24%) obiektów objętych nadzorem. W 8 zakładach – obiektach stwierdzono nieprawidłowości, co stanowi 24% (w 2023r. – 53,5%) skontrolowanych obiektów. Ogółem przeprowadzono 41 kontroli (w 2023r. – 61 kontroli). Wydano ogółem 16 decyzji administracyjnych.

Czynniki szkodliwe dla zdrowia w środowisku pracy

W 2024 r. skontrolowano 4 zakłady, w których w narażeniu na czynniki rakotwórcze pracują ogółem 48 osób. Przeprowadzono ogółem 5 kontroli. W 1 zakładzie pracy stwierdzono nieprawidłowości. Wydano 1 decyzję nakazującą. Stwierdzono nieprawidłowości w zakresie:

- braku przekazywania właściwemu państwowemu wojewódzkiemu inspektorowi sanitarnemu informacji o substancjach chemicznych, ich mieszaninach, czynnikach lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym – według obowiązującego wzoru,
- braku rejestru prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawania w kontakcie z substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym, zawierającego wymagane dane,
- braku rejestru pracowników narażonych na działanie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym, zawierającego wymagane dane.

Czynniki rakotwórcze występujące w skontrolowanych zakładach pracy w 2024r.

Lp.	Nazwa czynnika rakotwórczego	Liczba zakładów pracy, w których stwierdzono występowanie czynnika rakotwórczego
1	prace związane z narażeniem na pył drewna	4

W ramach realizacji wytycznych na lata 2023-2024 działaniami inspekcyjnymi objęto zakłady pracy, w których występują procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym. Pod nadzorem Sekcji Higieny Pracy w Rybniku znajduje się 11 podmiotów, w których pracownicy narażeni są na procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym. Ogółem narażonych jest 79 osób. W 2024 roku przeprowadzono 5 kontroli w 4 zakładach.

Nieprawidłowości stwierdzono w 1 zakładzie i dotyczyły:

- braku prowadzenia przez pracodawcę rejestru prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawania w kontakcie procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym,
- braku prowadzenia przez pracodawcę rejestru pracowników narażonych na działanie procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym,
- braku przekazania przez pracodawcę właściwemu państwowemu wojewódzkiemu inspektorowi sanitarnemu informacji na temat prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawania w kontakcie z procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym, według obowiązującego wzoru,

- braku przeprowadzonych przez pracodawcę badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy, substancji uwalnianych w procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym.

W 2024 r. na terenie powiatu rybnickiego znajdowało się 23 zakłady pracy, w których stwierdzono przekroczenia czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy. Skontrolowano ogółem 2 zakłady, w których w przekroczeniu czynników szkodliwych dla zdrowia pracuje ogółem 32 osoby. Przeprowadzono 3 kontrole. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

Liczba osób pracujących w przekroczeniach czynników szkodliwych dla zdrowia w latach 2022-2024

Rok	Liczba zakładów pracy, w których stwierdzono przekroczenia NDN/NDS	Liczba osób pracujących w przekroczeniu NDN/NDS			
		ogółem	na czynniki fizyczne	na pyły	na czynniki chemiczne
2024	23	292	292	0	0
2023	23	476	476	0	0
2022	23	540	540	11	0

W 2024 r. ogółem skontrolowano 7 zakładów pracy, w których w narażeniu na działanie szkodliwych czynników biologicznych pracuje 163 osoby. Ogółem przeprowadzono 7 kontroli. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

Ponadto w 2024 r. w wyniku przeprowadzonych kontroli w zakresie warunków higieny pracy stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- ❖ w zakresie warunków higieniczno-sanitarnych stwierdzono nieprawidłowości w 3 zakładach dotyczące:
 - złego stanu higieniczno-sanitarnego pomieszczeń higienicznosanitarnych,
 - złego stanu higieniczno-sanitarnego pomieszczeń pracy.
- ❖ W zakresie badań i pomiarów stwierdzono nieprawidłowości w 4 zakładach dotyczące:
 - brak badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia.

W 2024 roku skontrolowano 13 zakładów pracy stosujących w działalności zawodowej substancje chemiczne i ich mieszaniny. Przeprowadzono ogółem 13 kontroli, nie stwierdzono nieprawidłowości. Przeprowadzono również 6 kontroli u stosujących w działalności zawodowej produkty biobójcze. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

Interwencje

W 2024 r. do PSSE w Rybniku wpłynęły 2 wnioski o interwencję w zakresie nadzoru nad warunkami pracy, które dotyczyły:

- naruszenia podstawowych wymagań higienicznych i zdrowotnych, złego stanu pomieszczeń (kioski Ruchu),
- prowadzenia działalności w miejscu niezgłoszonym jako miejsca prowadzenia działalności.

W wyniku przeprowadzonych kontroli ustalono, iż ww. wnioski o interwencje są bezzasadne.

NADZÓR NAD CHEMIKALIAMI

W 2024 roku w ramach nadzoru nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami skontrolowano 1 dystrybutora. Nie stwierdzono nieprawidłowości

Produkty biobójcze

Nadzór nad przestrzeganiem przepisów w zakresie udostępniania na rynku i stosowania produktów biobójczych, wprowadzania do obrotu wyrobów poddanych działaniu produktów biobójczych i substancji czynnych przeznaczonych do stosowania w produktach biobójczych w działalności zawodowej, sprawowany jest zgodnie z obowiązującymi aktami prawnymi, tj.:

- Ustawą z dnia 9 października 2015 r. o produktach biobójczych,
- Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 528/2012 z dnia 22 maja 2012 r. w sprawie udostępniania na rynku i stosowania produktów biobójczych.

W 2024 roku przeprowadzono 1 kontrolę w zakresie wprowadzania do obrotu produktów biobójczych u dystrybutora. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

Nadzór nad produktami kosmetycznymi

Nadzór nad przestrzeganiem przepisów w zakresie produktów kosmetycznych sprawowany jest zgodnie z obowiązującymi aktami prawnymi tj.:

- ustawą z dnia 4 października 2018 r. *o produktach kosmetycznych*,
- rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) z dnia 30 listopada 2009 r. nr 1223/2009 *dotyczącym produktów kosmetycznych*.

W 2024 roku skontrolowano 3 dystrybutorów. Nie stwierdzono nieprawidłowości. W ramach planu poboru prób na 2024 rok w 1 podmiocie pobrano próby do badań w kierunku badań mikrobiologicznych produktów przeznaczonych do stosowania w okolicach oczu. Nie zakwestionowano żadnej próby

Nadzór nad prekursorami kat 2 i 4 oraz środkami zastępczymi i nowymi substancjami psychoaktywnymi

Nadzór nad obrotem prekursorami narkotyków kat. 2 i 3 sprawowany jest poprzez kontrolę w szczególności ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o *przeciwdziałaniu narkomanii* oraz przepisów UE.

Pod nadzorem PSSE w Rybniku znajduje się 7 podmiotów wprowadzający do obrotu prekursory narkotyków kat. 3.

W 2024 r. na terenie powiatu rybnickiego nie przeprowadzono kontroli w zakresie przestrzegania zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity dz. U. z 2023 poz. 1939 ze zm.).

W 2024 r. otrzymano od podmiotów leczniczych informacje o podejrzeniu zatrucia środkami zastępczymi u 3 osób.

Interwencje

W 2024 r. do PSSE w Rybniku wpłynął 1 wniosek o interwencję w ramach nadzoru nad chemikaliami, który dotyczył udostępniania na rynku produktów kosmetycznych nieodpowiednio oznakowanych. Powyższy wniosek przekazano do załatwienia zgodnie właściwością terytorialną.

CHOROBY ZAWODOWE

W okresie od 01.01.2024 r. do 31.12.2024 r. do PPIS w Rybniku wpłynęło 5 zgłoszeń podejrzenia choroby zawodowej dotyczących pracowników zatrudnionych w zakładach na terenie powiatu rybnickiego. Stwierdzono chorobę zawodową u 2 pracowników, tj.:

- nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze u ludzi: rak płuca, rak oskrzela – **1**,
- przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy: zespół cieśni w obrębie nadgarstka– **1**.

Stwierdzone choroby zawodowe u pracodawców prowadzących działalność na terenie Miasta Rybnika stanowią 11 % wszystkich chorób zawodowych stwierdzonych przez PPIS w Rybniku w okresie od 01.01.2024 r. do 31.12.2024 r.

Ogółem w roku 2024 wydano 5 decyzji w sprawie chorób zawodowych. W ramach prowadzonych postępowań w sprawie chorób zawodowych przeprowadzono 13 ocen narażenia w kierunku choroby zawodowej.

ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

W ramach wykonywania zadań pion Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego realizował na bieżąco obowiązki wynikające z art. 3 Ustawy z dnia 14 marca 1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz z przepisów szczególnych.

Strategiczne oceny oddziaływania na środowisko

W 2024 roku ramach sprawowania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego, tutejszy organ, zaopiniował ogółem **5** projektów planów zagospodarowania przestrzennego:

- ✓ **dla Gminy i Miasta Czerwionki-Leszczyny** zaopiniował ogółem **3** projekty miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującego obszar w rejonie węzła autostrady A1 w obrębach Stanowice i Bełk, obszar w rejonie zwałów w obrębie Dębieńsko, obszar w rejonie ul. Nowy Dwór w obrębie Leszczyny. Opinie sanitarne zostały wydane w ramach przeprowadzenia postępowań dot. strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. W planach min. uwzględniono poszerzenie istniejącego cmentarza, ustanowiono kompromis uwzględniający interes społeczny, gminy i zakładu produkcyjnego i w związku z czym wprowadzono termin 5 lat obowiązywania uchwalanego planu tj. możliwości handlu kruszywem, materiałami sypkimi i opałem na określonym terenie, wskazano teren pod rozszerzenie działalności związanej z gospodarowaniem odpadami w związku z planowanym utworzeniem gminnego PSZOK.
- ✓ **dla Gminy Lyski** zaopiniował ogółem **1** projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla sołectwa Sumina. Opinia sanitarna została wydana w ramach przeprowadzenia postępowania dot. strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.
- ✓ **dla Gminy Jejkowice** zaopiniował ogółem **1** projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmujący dwa obszary w rejonach ulic Chwałęcickiej, Zielonej, a także tutejszy organ zaopiniował **1** plan ogólny Gminy Jejkowice. Opinie sanitarne zostały wydane w ramach przeprowadzenia postępowań dot. strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego skorygowano linię zabudowy i doprecyzowanie przeznaczenia terenów zgodnie ze stanem faktycznym.

Ocena oddziaływania przedsięwzięcia mogącego znacząco oddziaływać na środowisko

W ramach procedury wynikającej z zapisów Ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (jednolity tekst ustawy Dz. U. z 2021r., poz. 2373 z późn. zm.) zajęto ogółem **4** stanowiska, w formie opinii, w sprawie przeprowadzenia oceny oddziaływania planowanych przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko położonych na terenie powiatu rybnickiego:

- **Gmina Świerklany – 1 opinia** na wniosek Wójta Gminy Marklowice. Była to, m.in. następująca inwestycja : „Instalacja do przetwarzania komunalnych osadów ściekowych na kompost na oczyszczalni ścieków w Świerklanach” na działce nr 2224/12 (k.m. 1, obręb 0003 Świerklany Górne).
- **Gmina Lyski - 1 opinia** na wniosek Wójta Gminy Nędza w ramach prowadzonego przez niego postępowania, dotyczącego oceny oddziaływania planowanego przedsięwzięcia mogącego potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Była to następująca inwestycja: „Przebudowa i rozbudowa oczyszczalni ścieków w Suminie – część I” przy ul. Dworcowej 12b.
- **Gmina Gaszowice - 2 opinie** na wniosek Wójta Gminy Gaszowice w ramach prowadzonych przez niego postępowań, dotyczących oceny oddziaływania planowanych przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Były to następujące inwestycje:
 - Budowa kanalizacji sanitarnej przy ul. Czernickiej w Piecach w rejonie ulic Czernickiej i Rydułtowskiej,
 - Budowa kanalizacji grawitacyjnej w Gaszowicach w rejonie ulicy Rydułtowskiej.

Stanowiska w ramach uczestniczenia w dopuszczeniu obiektu budowlanego do użytkowania

W 2024r. przeprowadzono ogółem **20** kontroli oraz dopuszczono do użytkowania **19** zrealizowanych obiektów, na podstawie pozwoleń na budowę, zgłoszenia zmiany sposobu użytkowania w organie administracji architektoniczno – budowlanej lub na podstawie projektów technologicznych uzgodnionych pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych. W ramach tych czynności kontrolnych dokonywano m.in. szczegółowego przeglądu zrealizowanych obiektów i ich otoczenia, pod kątem zgodności z projektem. W celu zagwarantowania odpowiednich warunków pobytu ludzi w budynkach, sprawdzano również zastosowanie właściwych pod względem zdrowotnym materiałów budowlanych.

- **Gmina i Miasto Czerwionka -Leszczyny** : przeprowadzono ogółem **9** kontroli na wnioski stron oraz dokonano **9** odbiorów obiektów zrealizowanych, w związku z dopuszczeniem ich do użytkowania i wydano dla nich opinie sanitarne. Były to, m.in. pralnia, żłobek, zakład fryzjerski.
- **Gmina Świerklany** przeprowadzono ogółem **5** kontrole na wnioski stron oraz dokonano **4** odbiorów obiektów zrealizowanych, w związku z dopuszczeniem ich do użytkowania i wydano dla nich opinie sanitarne. Były to m.in.: gabinety lekarskie, salon barberski.
- **Gmina Lyski**: przeprowadzono ogółem **4** kontrole na wnioski stron oraz dokonano **4** odbiorów obiektów zrealizowanych, w związku z dopuszczeniem ich do użytkowania i wydano dla nich opinie sanitarne. Były to m.in.: sala gimnastyczna z zapleczem przy szkole podstawowej, hala produkcyjna z zapleczem i halą magazynową.
- **Gmina Jejkowice**: przeprowadzono ogółem **2** kontrole na wniosek strony oraz dokonano **2** odbiorów obiektu zrealizowanego, w związku z dopuszczeniem go do użytkowania i wydano opinię sanitarną. Była to lokal gastronomiczny i centrum przesiadkowe z punktami handlowymi.

W 5 obiektach, w których przeprowadzano kontrole dotyczące dopuszczenia do użytkowania, stwierdzono nieprawidłowości w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych tj.:

- ✓ brak kurtyny powietrznej nad drzwiami wejściowymi (zakład fryzjerski, kontener gastronomiczny),
- ✓ brak wydzielonego przedsionka w ustępie dla właścicieli i klientów (zakład fryzjerski),
- ✓ brak wydzielonego przedsionka w ustępie (lodziarnia, hala magazynowa z zapleczem higieniczno-sanitarnym),
- ✓ brak punku wodnego w pomieszczeniu socjalnym (lodziarnia),
- ✓ za mała wysokość pomieszczenia kuchni (lokal gastronomiczny).

Działania edukacyjno-informacyjne

W 2024 roku w trakcie czynności odbiorowych każdorazowo prowadzono wiele działań edukacyjno-informacyjne w zakresie profilaktyki zdrowotnej. Inwestorom pozostawiono materiały edukacyjno – informacyjne dotyczące m.in.:

- ✓ konieczności zapewnienia właściwych wymagań dla wentylacji i klimatyzacji: zapewnienie odpowiedniej wentylacji w wydzielonych pomieszczeniach, właściwej jakości powietrza wentylacyjnego dostarczanego do pomieszczeń w zależności od przeznaczenia, odpowiedniej ilości powietrza w pomieszczeniach, usuwanie z pomieszczeń zużytego powietrza,
- ✓ konieczności prawidłowego utrzymania systemu wentylacji i klimatyzacji w zakresie przeglądów/czyszczenia/wymiany filtrów, poruszono aspekty prawidłowego utrzymania i eksploatacji instalacji w celu przeciwdziałania potencjalnym zagrożeniom,
- ✓ konieczności zapewnienia pomieszczeń higieniczno-sanitarnych tj. ustępu dla pracowników i/lub klientów (oraz szatni, umywalni, pomieszczenia do karmienia i przewijania dzieci),
- ✓ o badaniu wody oraz o konieczności zapewnienia właściwych wymagań dla instalacji wodociągowych - w kontekście zagrożeń i metod zapobiegawczych w celu zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego ludzi - pozostawiono ulotkę informacyjną dotyczącą porad i zaleceń eksploatacyjnych wodociągowej instalacji wewnętrznej,
- ✓ działaniach profilaktycznych w zakresie bakterii Legionella, która może występować w wewnętrznym systemie wodociągowym i systemie klimatyzacyjnym – pozostawiono ulotkę informacyjną dotyczącą możliwych źródeł zakażeń, grup ryzyka i sposobów redukujących ryzyko zakażenia.

PROMOCJA ZDROWIA I KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

Do zadań Sekcji Promocji Zdrowia i Komunikacji Społecznej należy rozpoznawanie i określenie potrzeb zdrowotnych w regionie, opracowanie i realizowanie lokalnych, wojewódzkich i krajowych programów prozdrowotnych ich współrealizowanie, koordynowanie i monitorowanie. Udzielanie pomocy metodycznej, organizacyjnej podmiotom leczniczym, placówkom oświatowym i innym w realizacji zadań prozdrowotnych, prowadzenie poradnictwa metodycznego oraz dystrybucja materiałów edukacyjnych.

Ponadto monitorowanie i ocenianie podejmowanych działań profilaktycznych i prozdrowotnych w podległych jednostkach. W związku z tym w 2024 roku Sekcja Promocji Zdrowia i Komunikacji Społecznej PSSE w Rybniku przeprowadziła 4 wizytacje, w trakcie których ocenie podlegała działalność oświatowo - zdrowotna prowadzona przez placówki nauczania i wychowania. Inicjowała jak i wspierała działania na rzecz zdrowia i profilaktyki zdrowotnej na terenie Miasta Rybnika poprzez realizację interwencji pogranych i nieprogramowych.

Interwencje programowe

Lp.	Rodzaj i tytuł interwencji	Liczba działań	Liczba odbiorców
1.	„Trzymaj Formę!”	12	6650
2.	„Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS”	8	740
3.	„Bieg po zdrowie”	13	740
4.	„ARS, czyli jak dbać o miłość?”	3	634
5.	„Skąd się biorą produkty ekologiczne”	38	992
6.	„Czyste powietrze wokół nas”	8	892
7.	„Podstępne WZW”- program profilaktyki WZW typu: A,B i C	3	743
8.	„Znamie! Znam je?”	3	974
9.	„Smak życia, czyli debata o dopalaczach”	18	1142
10.	„Wybierz życie – Pierwszy krok”	3	884

Interwencje nieprogramowe

Lp.	Rodzaj i tytuł interwencji	Liczba działań	Liczba odbiorców
1.	Profilaktyka palenia tytoniu, w tym: Światowy Dzień Bez tytoniu, Światowy Dzień Rzucania Palenia	37	10742
2.	Profilaktyka używania alkoholu	18	6538
3.	Światowy Dzień Zdrowia	18	679
4.	Promocja zdrowego stylu życia, aktywności fizycznej i prawidłowego odżywiania	3	12179
5.	Profilaktyka cukrzycy	42	2766
6.	Profilaktyka zatruc grzybami (akcja „Bezpieczne grzybobranie”)	14	4738
7.	Promocja higieny jamy ustnej, w tym profilaktyka próchnicy i chorób przyzębia	4	2040
8.	Promocja szczepień ochronnych (Zaszczep w sobie chęć szczepienia”, w tym profilaktyka grypy	68	10509
9.	Profilaktyka chorób nowotworowych	6	7005
10.	Profilaktyka wszawicy	5	1827
11.	Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach; Światowy Tydzień Wiedzy o Antybiotykach	26	5088
12.	Pierwsza pomoc przedmedyczna - ratownictwo medyczne	12	5082
13.	Zapobiegania i eliminowanie negatywnego wpływu czynników i zjawisk fizycznych, chemicznych i biologicznych na zdrowie ludzi	3	8421
14.	Promocja zdrowia psychicznego	5	4196
15.	Interwencje wynikające z sytuacji epidemiologicznej - POWÓDŹ	3	837
16.	Akcja „Bezpieczne ferie 2024”	11	5769
17.	Akcja „Bezpieczne wakacje 2024”	35	9275
18.	Profilaktyka niekorzystnych skutków zdrowotnych wynikających z nadmiernej ekspozycji na promieniowanie UV - „Łap słońce z głową”	144	35512
19.	Profilaktyka uzależnień i przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu środków psychoaktywnych wśród młodzieży – „Nowe narkotyki – nowe zagrożenia”	117	18364
20.	Profilaktyka wad postawy ph. „Lekki tornister”	101	12116
21.	Akcja #Wybierz zdrowie	46	6461
22.	Kampania edukacyjna „Nie bądź atrakcyjny dla kleszczy” #LekcjaKleszczoochrony	90	50283
23.	Kampania medialna #UnitedInProtection	21	3506

24.	Kampania informacyjna promująca szczepienia przeciw HPV	37	5001
25.	Klub zdrowego przedszkolaka	49	5936
26.	Mamo, Tato, pamiętajcie o moich szczepieniach	17	3141
27.	Akcja Informacyjno-edukacyjna ph. „Wirusoochrona” #LekcjaWirusoochrony	59	6254
28.	Kampania medialna EFSA „PlantHealt4Life”	7	1330
29.	Kampania #Safe2EatEu	10	5405

Działania w zakresie profilaktyki rozprzestrzeniania się chorób, w tym chorób zakaźnych oraz promocja szczepień ochronnych.

W 2024 roku ramach działań dot. profilaktyki rozprzestrzeniania się chorób w tym chorób zakaźnych oraz promocji szczepień ochronnych podjęto następujące tematy: profilaktykę chorób zakaźnych w tym promocję szczepień ochronnych, profilaktykę chorób odkleszczowych oraz profilaktykę wad postawy.

- Prowadzono działania edukacyjno-informacyjne skierowane głównie do szkół ale i ogółu społeczeństwa lokalnego:
 - **Krajowy Program edukacyjny dla szkół ponadpodstawowych „Podstępne WZW”.** Program edukacyjny skierowany do uczniów szkół ponadpodstawowych, którego głównym celem było podniesienie wiedzy na temat profilaktyki zakażeń HAV, HBV i HCV. Kształtowanie zachowań zdrowotnych, w tym również w zakresie przeciwdziałania chorobom zakaźnym, stanowi ważny element działań edukacyjnych w szkole. Do realizacji programu przystąpiły 3 szkoły, edukacją objęto 743 osoby.
 - **Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS.** Główne cele programu to: ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV; zapewnienie odpowiedniego dostępu do informacji, edukacji i usług w zakresie HIV/AIDS; poprawa jakości życia w sferze psychospołecznej osób żyjących z HIV/AIDS, ich rodzin i bliskich; poprawa jakości i dostępu do diagnostyki i opieki medycznej nad ludźmi żyjącymi z HIV/AIDS oraz osobami narażonymi na zakażenie HIV. Do realizacji programu przystąpiło 8 szkół, edukacją objęto 740 osób.
- **Akcja informacyjno-edukacyjna dla przedszkoli i szkół ponadpodstawowych „WIRUSOOCHRONA” oraz #LekcjaWirusoochrony.** Celem głównym było zmniejszenie występowania i umieralności na raka szyjki macicy. Do realizacji programu przystąpiło 59 placówek, edukacją objęto 6254 osoby.
- Kampania społeczna **„Zaszczep w sobie chęć szczepienia”** realizowana w ramach Projektu Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego **„Zdrowe dziecko - zdrowy dorosły - zdrowa rodzina”** skierowana do ogółu społeczeństwa. Cele m akcji było podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat znaczenia szczepień w profilaktyce chorób zakaźnych, wzrost świadomości dotyczącej korzyści wynikających ze szczepień ochronnych,

zwiększenie liczby osób poddających się szczepieniom profilaktycznym (obowiązkowym i zalecanym). Akcją objęto 10509 podczas 68 działań.

- Kampania medialna **#UnitedInProtection** – promującą szczepienia ochronne jako najskuteczniejszą formę zapobiegania chorobom zakaźnym. Działaniami objęto 3506 osób w trakcie 21 działań.
- Kampania informacyjna promująca **Powszechny Narodowy Program Szczepienia przeciw HPV**.
- Kampanii informacyjno-edukacyjnej „**Mamo Tato pamiętajcie o moich szczepieniach**” skierowano głównie do osób w wieku prokreacyjnym, ciężarnych kobiet i młodych rodziców. Kampania miała na celu przekazywanie rzetelnej wiedzy na temat znaczenia szczepień w profilaktyce chorób zakaźnych, która w przyszłości pomoże młodym osobom, rodzicom w racjonalnym podejmowaniu decyzji odnośnie szczepień. W ramach 17 działań objęto 3141 osób.
- Włączenie się w obchody „**Europejskiego Dnia Wiedzy o Antybiotykach**” oraz „**Światowego Tygodnia Wiedzy o Antybiotykach**”. W trakcie 26 działań edukacją objęto 5088 osób poprzez:
 - Zaproszenie placówek oświatowych, zakładów leczniczych do udziału w obchodach ww. dni poprzez podjęcie działań informacyjno-edukacyjnych; włączenia się akcją **Go Blue for AMR**.
 - Pracownicy PZ przeprowadzali pogadanki podczas spotkań, eventów, akcji w terenie.
 - Zorganizowanie wystawy **SUPERBAKTERIE OPORNIAKI** w Powiatowej i Miejskiej Bibliotece Publicznej im. Konstantego Prusa w Rybniku.
- Współorganizowano konkurs wiedzy dot. HIV AIDS w Zespole Szkół Mechaniczno-Elektrycznych w Rybniku. W konkursie udział wzięły 93 osoby.
- Współorganizowano eventy, akcje oraz szkolenia dla młodych dorosłych, rodziców oraz położnych dot. promocji szczepień ochronnych oraz ochrony przez nowotworami.
- Prowadzono dystrybuując materiałów informacyjno-edukacyjnych szczególnie w ramach akcji „**MAMO, TATO pamiętajcie o moich szczepieniach**”

- Kampania społeczna „**Kampania „Nie bądź atrakcyjny dla kleszczy”** **#LekcjaKleszczoochrony**”, której idea powstała w wyniku przeprowadzonej analizy epidemiologicznej zachorowań na choroby odkleszczowe, które stanowią niezwykle aktualny problem zdrowia publicznego. Celem kampanii było propagowanie podstawowych zasad ochrony przed kleszczami, edukacja w zakresie prawidłowego usuwania kleszcza, zwiększenie społecznej świadomości w zakresie profilaktyki chorób przenoszonych przez kleszcze, zwiększenie wiedzy na temat szczepień ochronnych jako skutecznej metody profilaktyki kleszczowego zapalenia mózgu. Akcją objęto 50283 osób podczas 90 działań. Podczas realizacji kampanii przeprowadzono 44 **#LekcjaKleszczoochrony**, w których udział wzięło 2396 uczniów szkół podstawowych, przeprowadzono 16 pogadań w przedszkolach, obejmując edukacją 1867 dzieci. Treści kampanijne wraz z instruktarzem prawidłowego usuwania kleszcza prezentowano podczas, eventów, akcji czy happeningów w terenie.

- Realizowano działania w zakresie profilaktyki wad postawy poprzez akcję ph. „**Lekki tornister**” . Akcja skierowana była do dyrektorów szkół podstawowych, uczniów oraz ich rodziców i ma na celu uświadomienie adresatom, iż działając wspólnie mogą skutecznie zapobiegać problemom zdrowotnym wynikającym z nadmiernego obciążenia kręgosłupa tornistrami szkolnymi. W ramach działania prowadzono 23 pogadanki obejmując 690 dzieci, 39 warsztatów w których udział wzięło 879 uczniów. Ponadto prowadzone były kontrole sanitarne w dwóch zakresach: dostosowania mebli szkolnych do wzrostu uczniów w 4 szkołach, obejmując 621 uczniów oraz kontrole sprawdzające wagę tornistrów szkolnych 5 szkół, 577 uczniów. Dodatkowo przez rozpoczęciem nowego roku szkolnego zorganizowano akcję „Bezpieczny powrót do szkoły” w której znaczącą wagę przykładano do edukacji rodziców i uczniów nt. umiejętnego doboru tornistrów czy plecaków szkolnych, dostosowania mebli, roli aktywności fizycznej i zbieżnych tematów dotyczących profilaktyki wad kręgosłupa. Łącznie w ramach kampanii działaniami objęto 12116 osób podczas 101 działań.

Działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych.

W 2024 roku działania w zakresie przeciwdziałaniu uzależnieniom od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych w PSSE w Rybniku prowadzone były wielowymiarowo:

- ✓ bieżący monitoring dotyczących sytuacji w zakresie realizacji ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych,
- ✓ prowadzenie programów profilaktycznych skierowanych do przedszkoli i szkół:
 - **Program profilaktyki antytytoniowej dla przedszkoli „Czyste powietrze wokół nas”** Do realizacji programu przystąpiło 8 przedszkoli, edukacją objęto 892 osób (w 2023r. 15 przedszkoli - 2351 osób),
 - **Program antytytoniowej edukacji zdrowotnej dla szkół podstawowych „Bieg po zdrowie?”** Do realizacji programu przystąpiło 13 szkół, edukacją objęto 740 uczniów (w 2023r. 6 szkół - 448 uczniów),
 - **Program dla szkół ponadpodstawowych z zakresu profilaktyki uzależnień „ARS, czyli jak dbać o miłość?”**. Do realizacji IX edycji programu przystąpiło 3 szkoły, edukacją objęto 634 osoby (w 2023r. 3 szkoły – 498 osób),
 - **Program dla szkół podstawowych „Smak życia, czyli debata o dopalaczach”**. Do realizacji IX edycji programu przystąpiło 18 szkół edukacją objęto 1142 osoby (w 2023r. 6 szkół - 580 osób),
- ✓ realizacja wojewódzkiej kampanii społecznej „**#Nowe Narkotyki #Nowe Zagrożenia**” w ramach której uczestniczono w eventach, happeningach, dystrybuowano materiały kampanijne, prowadzono pogadanki, prelekcje, zamieszczano informacje w mediach społecznościowych. W ramach działania przeprowadzono 117 działań, którymi objęto 18364 odbiorców.,
- ✓ współpraca z komendą Policji w Rybniku, Ochotniczą Strażą Pożarną z Rybnika – Niewiadomia, Państwową Strażą Pożarną w Rybniku, Narodowym Funduszem Zdrowia delegatura w Rybniku oraz innymi podmiotami zajmującymi się profilaktyką zdrowotną uczestniczyliśmy w 14 eventach promujących zdrowie, które odwiedziło ok. 3500 osób. Podczas akcji odwiedzający mogli skorzystać z poradnictwa, materiałów informacyjno-edukacyjnych mogli zmierzyć się z prostym testem przy użyciu alko i narko gogli, ukazującym jak środki psychoaktywne wpływają na postrzeganie najbliższego otoczenia, niosąc ogromne zagrożenie dla zdrowia i życia własnego i otoczenia. Dodatkowo każdy odwiedzający mógł zbadać poziom karboksyhemoglobiny w wydychanym powietrzu, otrzymać materiały edukacyjno-informacyjne,
- ✓ organizacja 2 konferencji skierowanych do specjalistów, osób zajmujących się pracą z dziećmi i młodzieżą mająca na celu podnieść i usystematyzować wiedzę z zakresu przeciwdziałania uzależnieniem od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych,
- ✓ współorganizowanie 4 szkoleń dla specjalistów uczniów i rodziców z zakresu profilaktyki środków psychoaktywnych w tym dot. zdrowotnych następstwo korzystania z wyrobów tytoniowych. Z oferty szkoleniowej skorzystało 362 osoby,
- ✓ przeprowadzono 25 pogadanek skierowanych głównie do uczestników zimowych i letnich form wypoczynku. W pogadankach udział wzięło 1273 osoby,

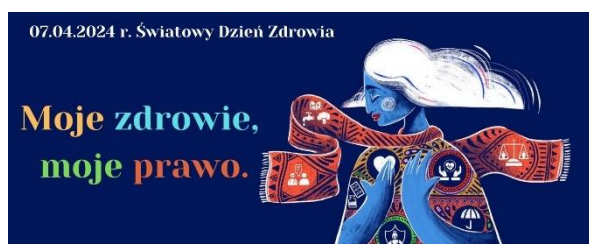
- ✓ wspieranie placówki w działaniach własnych oraz prowadzono bieżącą dystrybucję materiałów edukacyjno-informacyjnych w wersji papierowej i elektronicznej szczególnie w okolicach obchodów świąt związanych z zapobieganiem uzależnieniom od środków psychoaktywnych jak np. Światowego Dzień bez Tytoniu, Dzień Trzeźwości, Międzynarodowy Dzień Przeciwdziałania Agresji Wobec Dzieci, Międzynarodowy Dzień Zapobiegania Narkomanii, Światowy Dzień FAS, Światowego Dnia Rzucania Palenia, Dzień Handlu Ludźmi i tym podobne,
- ✓ organizacja obchodów Światowego Dnia Rzucania Palenia w siedzibie Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Rybniku odwiedzający mogli skorzystać z punktu informacyjno-konsultacyjnego w zakresie rzucania palenia tytoniu możliwości pomiaru zawartość karboksyhemoglobiny w wydychanym powietrzu.

W 2024 roku wspierano koalicjantów w działaniach własnych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych. min. poprzez pomoc merytoryczną i praktyczną.

Światowy Dzień Zdrowia - 7 kwiecień 2024 r.

Włączono się w 76 obchody Światowego Dnia Zdrowia, którego tegoroczne hasło brzmiało „**Moje zdrowie moje prawo**”.

W siedzibie PSSE Rybnik przygotowano materiały informacyjno-edukacyjne dot. utrzymania dobrostanu głównie poprzez promocję zdrowego stylu życia. Osoby odwiedzające naszą Stację otrzymały gotowe recepty jak zmienić złe nawyki a zastąpić zdrowym stylem życia i zadbać o własny organizm. Wszystkie informacje dotyczące obchodów Światowego Dnia Zdrowia rozdyskrybowano do pielęgniarek medycyny szkolnej oraz zamieszczono w mediach społecznościowych.

Promocja zdrowego stylu życia, aktywności fizycznej i prawidłowego odżywiania

W 2024 roku ramach działań promujących zdrowy styl życia, aktywność fizyczną i prawidłowe odżywianie podjęto następujące tematy:

- profilaktykę chorób metabolicznych ze szczególnym uwzględnieniem CUKRZYCY,
- promocję higieny jamy ustnej, w tym profilaktykę próchnicy i chorób przyzębia,
- promocję zdrowia psychicznego,
- promocję zdrowego stylu życia poprzez realizację warsztatów „TAK - TRZYMAM FORMĘ”.

Ponadto prowadzono następujące działania

- Prowadzenie programów profilaktycznych skierowanych do przedszkoli i szkół podstawowych:
 - **Program do przedszkoli „Klub zdrowego przedszkolaka”**
Do realizacji programu przystąpiło 8 przedszkoli, edukacją objęto 1112 osób (w 2023r. 15 przedszkola - 2340 osób).
 - **Program do przedszkoli „Skąd się biorą produkty ekologiczne?”**
Do realizacji programu przystąpiło 38 przedszkoli, edukacją objęto 992 osób (w 2023r. 15 przedszkoli - 2351 osób).
 - **Program dla szkół podstawowych „Trzymaj Formę”** program zrealizowało 12 szkół edukacją objęto 6650 osób (w 2023r. 5 szkół - 2671 osób).
- Realizowano **Kampanię #EUChooseSafeFood „Wybieraj bezpieczną żywność”**, której celem jest uświadomienie konsumentom jak istotną rolę w zapewnieniu bezpieczeństwa żywności odgrywa nauka oraz ich wsparcie w podejmowaniu świadomych decyzji związanych z właściwymi wyborami dotyczącymi żywności. W ramach działania przeprowadzono 10 działań, którymi objęto 5405 osób , w tym przeprowadzono 1 webinar.
- Realizowano wojewódzką kampanię **#WybierzZdrowie**, której celem było kształtowanie postaw i zachowań związanych ze zdrowym, a przede wszystkim aktywnym stylem życia wśród najmłodszych dzieci szkół podstawowych. Inicjatorem przedsięwzięcia jest Śląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny. Akcją objęto 6461 uczniów z 46 szkół.
- Włączono się w realizację europejskiej kampanii EFSA **„PlantHealt4Life”** mającej na celu ochrony rodzimego rolnictwa i środowiska naturalnego poprzez uświadamianie społeczeństwa aby nie wprowadzać na teren Polski roślin z innych krajów, szczególnie spoza Unii Europejskiej, mogących stanowić olbrzymie zagrożenie. Każda z takich zagranicznych pamiętek może stać się ekspansywną dla rodzimej flory jak również mogą „przemycić” szkodniki lub choroby, które mogą zagrażać zdrowiu roślin uprawnych, ogrodowych lub domowych. Działania kampanijne objęły 1330 osób.

- Zamieszczano w mediach społecznościowych informacji oraz materiałów edukacyjno-informacyjnych.
- Dystrybucja oraz ekspozycja materiałów edukacyjno-informacyjnych podczas działań w terenie oraz w siedzibie PSSE w Rybniku.
- Zrealizowano projekt „TAK – TRZYMAM FORMĘ” będący efektem współpracy Regionalnego Towarzystwa Oświaty Zdrowotnej w Rybniku, Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Rybniku oraz Miasta Rybnika. W ramach działania przeprowadzono w Rybniku 23 warsztaty w 13 rybnickich szkołach podstawowych obejmując 520 uczniów oraz ok. 1500 rodziców i opiekunów. Warsztaty "TAK - Trzymaj Formę!" propagowały zdrowy styl życia. Zajęcia składały się z dwóch modułów: żywieniowego dotyczącego zdrowego odżywiania, jego wpływu na zdrowie jednostki wraz z przygotowaniem samodzielnie zdrowego, zbilansowanego posiłku, który nie musi być nudne ale wyglądem i zapachem zachęci do jedzenia. Z drugiej strony modułem psychologiczno-sportowym tj. zajęciom z psychologiem i trenerem, tak by pomóc młodym ludziom zrozumieć mechanizmy psychologiczne sterujące naszym zachowaniem – w tym również wyborami żywieniowymi czy tymi dotyczącymi aktywności fizycznej. Podsumowaniem projektu było stworzenie kalendarza profilaktycznego na 2025 rok.

- Współorganizacja eventów, akcji, happeningów podczas których wspólnie ze strażakami PSP w Rybniku oraz OSP w Rybniku – Niewiadomiu, przedstawicielami KMP w Rybniku oraz WOPR w Rybniku prezentowaliśmy zasady szeroko pojętego bezpieczeństwa itp.

Łącznie w ramach promocji zdrowego stylu życia, aktywności fizycznej i prawidłowego odżywiania przeprowadzono 190 działań, którymi objęto 48175osób.

Profilaktyka chorób nowotworowych

W 2024 roku ramach działań podjęto również tematy profilaktyki UV, w tym niebezpieczeństw związanych z korzystaniem z solariów oraz promocji zdrowego stylu życia jako czynnika chroniącego:

- Prowadzono programy profilaktyczne skierowane do szkół:
 - **Program edukacyjny dla szkół ponadpodstawowych „Wybierz życie – Pierwszy krok”** Celem głównym było zmniejszenie występowania i umieralności na raka szyjki macicy. Do realizacji programu przystąpiło 3 szkoły, edukacją objęto 884 osób (w 2023r. 3 szkoły - 1322 osoby).
 - **Program edukacyjny dla szkół ponadpodstawowych „Znamie! Znam je?”** Celem głównym było upowszechnienie wiedzy z zakresu profilaktyki czerniaka. Do realizacji programu przystąpiło 3 szkoły, edukacją objęto 974 osoby (w 2023r. 2 szkoły - 521 osób).
- Realizowano kampanię społeczną dot. niekorzystnych skutków zdrowotnych wynikających z nadmiernej ekspozycji na promieniowanie UV ph. **„Łap słońce z głową”**. Akcją objęto 35512 osób podczas 144 działań.
- Realizację profilaktyki raka szyjki macicy głównie poprzez promocję szczepień ochronnych, promocję powszechnego programu bezpłatnych szczepień przeciw HPV. Realizację kampanii „Zaszczep w sobie chęć szczepienia, „Zaszczep się wiedzą, #UnitedInProtection, „Mamo, Tato, pamiętajcie o moich szczepieniach” i innych, którymi objęto 22157 osób podczas 143 działań.
- Wspierano placówki w działaniach własnych oraz prowadzono bieżącą dystrybucję materiałów edukacyjno-informacyjnych w wersji papierowej i elektronicznej szczególnie w okolicach obchodów świąt związanych dot. profilaktyki antynowotworowej np. Tydzień Walki z Rakiem Szyjki Macicy, Międzynarodowy Dzień Walki z Rakiem, Europejski Dzień Prostaty, różowy październik, Europejski Dzień Walki z Rakiem Piersi i tym podobne.
- Kontynuowano promocję tzw. „Europejskiego Kodeksu Walki z Rakiem” ukazującego jak przez proste, codzienne działania można obniżyć ryzyko zachorowania na nowotwory złośliwe.
- Zamieszczano w mediach społecznościowych informacje oraz materiały edukacyjno-informacyjne.
- Dystrybuowano w wersji elektronicznej i tradycyjnej oraz eksponowano materiały edukacyjno-informacyjne podczas działań w terenie oraz w siedzibie PSSE w Rybniku.
- Tematy profilaktyki nowotworowej poruszane były podczas 50 eventów, happeningów w których uczestniczyły 6792 osoby.

Bezpieczeństwo

Prowadzono co roczne działania w zakresie szeroko pojętego bezpieczeństwa. Działania prowadzone były ze szczególnym uwzględnieniem akcji „**Bezpieczne ferie 2024**” oraz „**Bezpieczne Wakacje 2024**”.

- Przygotowano i rozesłano na placówki oświatowo-wychowawcze, rekreacyjno-sportowe, kulturalne materiały informacyjno-edukacyjne z prośbą o ich rozpowszechnienie oraz podjęcie działań o charakterze prewencyjnym.
- Wspomagano placówki oświatowo-wychowawcze w działaniach własnych.
- Zamieszczano w mediach społecznościowych informacje oraz materiały edukacyjno-informacyjne.
- Dystrybuowano w wersji elektronicznej i tradycyjnej oraz eksponowano materiały edukacyjno-informacyjne podczas działań w terenie oraz w siedzibie PSSE w Rybniku.
- Przeprowadzano 23 pogadanki/prelekcje na obiektach prowadzących zimowe i letnie formy wypoczynku. Działaniami edukacyjno-informacyjnymi objęto wszystkich organizatorów zimowych i letnich form wypoczynku w tym 690 podopiecznych.
- W ramach działań szczególną uwagę zwrócono na temat pierwszej pomocy przedmedycznej. Wraz z partnerami prowadzono w ramach akcji, eventów, pogadanek pokazy i naukę udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej w tym szczególnie resuscytacji krążeniowo-oddechowej z użyciem defibrylatora.
- Tematy szeroko pojętego bezpieczeństwa poruszane były w trakcie 9 eventów i happeningów przeprowadzanych w tym okresie.

Działaniami łącznie objęto

- „Bezpieczne Ferie 2024” - 5769 osób podczas 11 działań
- „Bezpieczne Wakacje 2024” - 9275 osoby podczas 35 działań.
- Pierwsza pomoc przedmedyczna - 12 działań 5082 osób.

Działalność szkoleniowa

W 2024 roku zorganizowano i przeprowadzono dla koordynatorów programów edukacyjnych w placówkach oświatowych, specjalistów jak również skierowanych do uczniów czy ogółu społeczeństwa następujące szkolenia:

- Szkolenie „Bezpieczna praca – bezpieczne wakacje – szkolenie dla uczniów szkół ponadpodstawowych.
- Szkolenie w WOM dla nauczycieli, psychologów, pedagogów w zakresie profilaktyki środków psychoaktywnych.
- Webinar #Safe2EatEU.
- Szkolenie dla sektora medycznego pt „Mamo, Tato pamiętajcie o moich szczepieniach”.
- Webinar skierowany do kobiet w wieku prokreacyjnym pt. „Szczepienia...”

www.gov.pl/web/psse-rybnik